

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.3.8.2025

Pan
Łukasz Szymko
Prezes Zarządu

Wodociągi i Kanalizacja
Spółka z o.o. w Chociwlu
ul. Parkowa 1
73-120 Chociwel

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/082 Ochrona rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. w Chociwlu ¹ , ul. Parkowa 1, 73-120 Chociwel
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Szymko, Prezes Zarządu, od 28 maja 2019 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Odbiór, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, nieczystości ciekłych oraz wód opadowych i roztopowych, utrzymanie obiektów, zapobieganie zanieczyszczeniu i szkodom w środowisku rzeki lny i jej dopływów oraz ich ograniczanie
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	Marzanna Wierzbicka, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/22/2025 z 10 stycznia 2025 r. Anna Jończyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/51/2025 z 11 marca 2025 r. Katarzyna Danielak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/23/2025 z 10 stycznia 2025 r. i LSZ/49/2025 z 10 marca 2025 r. (akta kontroli str. 1-4a, 26-28, 44, 60)

¹ Dalej: Spółka, WiK lub Przedsiębiorstwo.

² Powołany uchwałą nr 9/2019 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 27 maja 2019 r. w sprawie powołania Prezesa Zarządu, dalej: Prezes.

³ Tj. do 11 kwietnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Spółka realizowała zadania dotyczące odbioru nieczystości ciekłych oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków, jednak nie wszystkie z nich prawidłowo. Podejmowała także działania na rzecz uporządkowania formalno-prawnego gospodarki ściekowej i ograniczenia emisji do wód rzeki Krąpieli, lecz w latach 2022-2024 nie zawsze były one skuteczne.

Posiadana i zarządzana przez WiK infrastruktura kanalizacyjna nie pozwalała w latach 2022-2024 na przyjęcie i prowadzenie w sposób ciągły należytego oczyszczenia wszystkich ścieków i nieczystości ciekłych powstałych na obszarach skanalizowanych i nieskanalizowanych. Jak wykazała kontrola przeprowadzona w 2023 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska⁶, naruszono m.in. warunki pozwolenia wodnoprawnego⁷ poprzez nieutrzymywanie w dobrym stanie techniczno-eksploatacyjnym punktu zlewnego ścieków dowożonych, a także wprowadzenie ścieków dowożonych do studzienki kanalizacyjnej przy przepompowni nr 2 z pominięciem punktu zlewnego ścieków dowożonych. Kontrola WIOŚ stwierdziła także naruszenie polegające na odprowadzaniu ścieków za pomocą urządzeń niezapewniających realizacji tego zadania w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu należytej jakości odprowadzanych ścieków. W okresie nawalnych deszczy wystąpiły m.in. przypadki przelania się do gruntu nieoczyszczonych ścieków przez studzienkę kanalizacyjną przy przepompowni nr 2 w Chociwlu. Przeprowadzona przez WIOŚ, na zlecenie NIK, kontrola stwierdziła, że zalecenia pokontrolne wydane w 2023 r. zostały zrealizowane.

Wprowadzając oczyszczone ścieki do ziemi Spółka nie zawsze realizowała te usługi wodne zgodnie z przepisami i warunkami określonymi w posiadanych pozwoleniach, a w okresie od 7 sierpnia 2022 r. do 1 marca 2023 r. oraz od 1 lutego do 26 marca 2025 r. – na skutek zbyt późnego złożenia wniosków o wydanie pozwoleń na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do ziemi - działała bez pozwolenia wymaganego art. 389 pkt 1 ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo wodne⁸, w rezultacie czego poniosła opłaty podwyższone za usługi wodne. Poza tym wystąpiły przypadki niezapewnienia jakości ścieków oczyszczonych, wskazanej w pozwoleniach wodnoprawnych.

W latach 2022–2024 Spółka zapewniła przeprowadzenie okresowych kontroli użytkowanych obiektów budowlanych, zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁹. Do roku 2024 nie zostały jednak przeprowadzone pięcioletnie kontrole budowlane dla siedmiu obiektów, w tym oczyszczalni, przepompowni oraz sieci kanalizacyjnej. Książki obiektu budowlanego dla ośmiu obiektów oczyszczalni i innych obiektów wraz z siecią kanalizacyjną, nie zawierały części elementów wymaganych § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁰. Dla dwóch obiektów nowej oczyszczalni nie założono książek obiektu budowlanego, mimo upływu terminu określonego w art. 60 c punkt 1 ustawy Prawo budowlane. Nie zapewniono także naprawy uszkodzonych skarp rowu, do którego odprowadzane były oczyszczone ścieki z oczyszczalni oraz kompletnego ogrodzenia terenu oczyszczalni.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: WIOŚ.

⁷ Punkt 6. oraz 7.4 pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm., dalej: ustawa Prawo wodne.

⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 418, dalej: ustawa Prawo budowlane.

¹⁰ Dz. U. Nr 120, poz. 1134 (obowiązywało do 31 grudnia 2022 r.), dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

WiK posiadały ważne¹¹ zezwolenie do prowadzenia działalności zbiorowego odprowadzania ścieków, wymagane przepisami art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹² i realizowały obowiązki w nim określone. Posiadały także zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹³. Spółka terminowo składała Burmistrzowi Chociwła kwartalne sprawozdania dotyczące prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, ale nie ujęła w nich części wymaganych informacji, a w jednym przypadku wykazano dane niezgodne ze stanem faktycznym.

Przedsiębiorstwo opracowało projekt Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Gminy Chociwel¹⁴ na lata 2017-2026, realizując tym samym zapisy art. 21 ust. 1 uozzwioś, jednak nie został on uchwalony przez Gminę, a Spółka nie podejmowała kolejnych działań w celu jego uchwalenia. W konsekwencji działalność konserwacyjno-remontowa i inwestycje prowadzone były poza Wieloletnim Planem. W 2025 r. uruchomiona została zmodernizowana przez Gminę Chociwel oczyszczalnia ścieków wraz z nową stacją zlewną, którą zarządzała Spółka. W wyniku funkcjonowania zmodernizowanej oczyszczalni znacznie ograniczono emisję zanieczyszczeń w odprowadzanych oczyszczonych ściekach.

WiK nie zapewniły wystarczającego nadzoru nad przestrzeganiem przez mieszkańców i podmioty obowiązków wynikających z przepisów oraz zawartych umów na odprowadzanie ścieków i odbiór nieczystości ciekłych, bowiem nie prowadziły w latach 2022-2025 – pomimo iż nakazywał to art. 9 ust. 3 uozzwioś - kontroli ilości ścieków bytowych i przemysłowych oraz jakości ścieków bytowych, a także nie prowadziły regularnie kontroli jakości ścieków przemysłowych. Kontrole jakości ścieków przemysłowych, które odbyły się w 2023 r., zostały przeprowadzone niezgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych¹⁵. Spółka prowadziła jedynie wyrywkowe kontrole odprowadzania wód opadowych do kanalizacji sanitarnej oraz kontrole nielegalnego podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.

W umowach zawieranych z podmiotami dostarczającymi nieczystości ciekłe na stację zlewną zawarto regulacje wymagane przepisami § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 sierpnia 2023 r. w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych¹⁶. Przewidziano w nich też opłaty za przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń nieczystości ciekłych dostarczanych do stacji zlewnej. Jednak Przedsiębiorstwo nie zapewniło możliwości badania poziomu

¹¹ Bezterminowo.

¹² Dz.U. z 2024 r. poz. 757; dalej: uozzwioś.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 399, ze zm.; dalej: ucpg.

¹⁴ Dalej: Wieloletni Plan.

¹⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 1757, dalej: rozporządzenie w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych.

¹⁶ Dz. U. poz. 1716 ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie stacji zlewnych z 2023 r. Do 11 września 2023 r. w rozporządzeniu w sprawie stacji zlewnych z 2002 r.

części wskaźników zanieczyszczeń, w efekcie czego nie naliczało i nie pobierało opłat dodatkowych za przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń nieczystości ciekłych dostarczanych do stacji zlewnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Odbiór, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, nieczystości ciekłych oraz wód opadowych i roztopowych, utrzymanie obiektów, zapobieganie zanieczyszczeniu i szkodom w środowisku rzeki Iny i jej dopływów oraz ich ograniczanie

1.1. Odbiór, odprowadzanie i oczyszczanie: ścieków, nieczystości ciekłych oraz wód opadowych i roztopowych

1. W celu prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności w zakresie zarządzania gospodarką wodną i kanalizacyjną oraz świadczenia usług 10 grudnia 1999 r. pomiędzy Przedsiębiorstwem Usług Wodnych i Sanitarnych Spółka z o.o. w Nowogardzie¹⁷ i Gminą Chociwel¹⁸ została założona Spółka. Umową nr 1/2000 z 19 czerwca 2000 r.¹⁹, zawartą na czas nieokreślony, Gmina powierzyła WiK, świadczenie usług komunalnych o charakterze użyteczności publicznej w zakresie dostarczania wody oraz ciągłego odprowadzania i oczyszczania powstających ścieków bytowo-gospodarczych, za pomocą urządzeń oraz sieci wodociągów i kanalizacji oddanych jej do użytkowania. Przedsiębiorstwu powierzono także utrzymanie i eksploatację wszystkich obiektów, urządzeń i instalacji służących świadczeniu zleconych usług oraz określanie warunków technicznych podłączenia odbiorców do tych urządzeń. Na mocy postanowień § 11 ww. umowy, Spółka zobowiązała się do kontrolowania na bieżąco stanu eksploatacyjnego sieci kanalizacyjnej, hydrauliki spływu oraz procesu oczyszczania ścieków, a w przypadku pogorszenia zagrażającego ciągłości odbioru ścieków, uszkodzenia urządzeń lub niedotrzymania ustalonych parametrów bądź warunków jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzone do wód lub do ziemi (zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami pozwolenia wodnoprawnego), do powiadomienia Gminy i podjęcia natychmiast odpowiednich środków zaradczych w celu przywrócenia stanu prawidłowego²⁰.

Gmina oddała WiK w dzierżawę część mienia komunalnego służącego odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków²¹. Spółka przyjęła obowiązki konserwacji i remontów dzierżawionych składników mienia komunalnego, niezbędne do zachowania ich w stanie niepogorszonego funkcjonowania oraz utrzymania stałej gotowości technicznej i eksploatacyjnej dzierżawionego majątku. Modernizacja obiektów budowlanych, urządzeń i instalacji sieciowych, rozbudowa dzierżawionych składników mienia, a także budowa nowych składników mienia służącego do świadczenia zleconych WiK usług komunalnych miała być realizowana nakładami Gminy. Zgodnie z § 18 ww. umowy²² Spółka dokonywać miała modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych,

¹⁷ Dalej: PUWiS.

¹⁸ Dalej: Gmina.

¹⁹ Z aneksami: nr 1 z 7 października 2002 r., nr 2 z 15 stycznia 2002 r., nr 3 z 11 grudnia 2006 r., nr 1/2020 z 15 lipca 2020 r., nr 2/2020 z 30 września 2020 r., nr 3/2020 z 22 grudnia 2020 r. oraz nr 1/2025 z 1 lutego 2025 r.

²⁰ Spółka nie ponosiła odpowiedzialności za naruszenia przepisów prawnych w sytuacji, gdy pomimo właściwego wykonywania czynności utrzymaniowych Gmina nie wykonała ciężących na niej obowiązków.

²¹ Wykazy składników dzierżawionego mienia wymienione zostały w załącznikach do umowy.

²² Zmienionym aneksem nr 1 z 7 października 2002 r.

będących przedmiotem umowy w oparciu o opracowany przez siebie plan rozwoju i modernizacji posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej w Chociwlu. Przedsiębiorstwo zobowiązane było zapewnić realizację budowy i rozbudowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, ustalonych przez Gminę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji, o którym mowa w § 18 umowy, zgodnie z przepisami uozzwioś oraz przepisami wykonawczymi do tej ustawy (§ 26). Na mocy § 20 ww. umowy Spółka była zobowiązana niezwłocznie informować Gminę o szkodach zaistniałych w przedmiotach dzierżawy i o szkodach jakie zaistniały w otoczeniu z powodu utrzymania i eksploatacji dzierżawionego mienia.

Oczyszczalnia ścieków użytkowana przez WiK położona była w obrębie aglomeracji Chociwel, wyznaczonej uchwałą nr XXV/150/2020 Rady Miejskiej w Chociwlu z 22 grudnia 2020 r.²³ Wylot ścieków oczyszczonych i rów (bezpośredni odbiornik ścieków) położone były w granicach otuliny Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz na obszarze Specjalnej Ochrony Natura 2000 pod nazwą „Ostoja Ińska” o kodzie PLB320008.

(akta kontroli str. 16-35, 74-82, 109-125, 694-710, 1393-1412, 1727-1743)

W ramach prowadzonej działalności Spółka w latach 2022-2025 m.in.²⁴:

- eksploatowała, konserwowała, remontowała, odtwarzała, modernizowała i rozbudowywała urządzenia i obiekty wodociągowo-kanalizacyjne;
- prowadziła rozliczenia za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków;
- zlecała wykonywanie badań laboratoryjnych kontrolujących jakość prowadzonych procesów oczyszczania ścieków zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi;
- wydawała warunki techniczne budowy sieci i obiektów wodociągowo-kanalizacyjnych oraz przyłączania odbiorców, uzgadniała projekty opracowane na podstawie tych warunków, a także przeprowadzała odbiory techniczne tych budowli;
- wykonywała podłączenia obiektów do czynnych sieci kanalizacyjnych;
- planowała, zlecała i nadzorowała realizację zadań remontowych, wykonywanych siłami własnymi dla potrzeb Spółki;
- prowadziła działalność z zakresu wywozu nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych.

Prawa i obowiązki Przedsiębiorstwa oraz odbiorców usług określał także *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków*, stanowiący załącznik do uchwały nr XL/244/2021 Rady Miejskiej w Chociwlu z 19 listopada 2021 r.²⁵

(akta kontroli str. 40-71)

W latach 2022-2025 (do 20 stycznia 2025 r.) Spółka użytkowała mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 51 000 m³ ścieków/rok²⁶, a także posiadała w eksploatacji punkt zlewny zlokalizowany na terenie przepompowni ścieków P1 (dz. nr 425 obr. Chociwel), do którego przyjmowane

²³ W sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Chociwel (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego z 2021 r., poz. 213).

²⁴ Raporty o stanie gminy zamieszczone na stronie <https://archiwumbip.chociwel.pl/archiwum-bip-2017-2023/informacje-publiczne/raport-o-stanie-gminy-chociwel>.

²⁵ Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego poz. 5482, dalej: Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków

²⁶ 1 400 m³/d.

były również nieczystości ciekłe spoza terenu gminy Chociwel²⁷. Od 23 stycznia 2025 r. nastąpił rozruch nowej, zmodernizowanej przez Gminę oczyszczalni ścieków¹ o projektowanej średniej dobowej przepustowości 600 m³/d i maksymalnej 900 m³/d (328 500 m³/rok). Przekazanie oczyszczalni do użytkowania nastąpiło na podstawie aneksu nr 1/2025 z 1 lutego 2025 r. do umowy nr 1/2000 z 19 czerwca 2000 r. o wykonywanie usług komunalnych o charakterze użyteczności publicznej, którym zmieniono załącznik 2c do umowy. Aktualnie Spółka korzysta również z nowej stacji zlewnej nieczystości ciekłych wykonanej w ramach zrealizowanej inwestycji „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Chociwlu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu, zlokalizowanej w Chociwlu, działka nr 396, 397 obręb nr 2 miasta Chociwel”.

(akta kontroli str. 7, 13-15, 106-108, 756-762, 945, 1413-1420 1445, 1447-1449)

W latach 2022-2025 Spółka nie zarządzała siecią kanalizacji deszczowej i przelewami burzowymi, a także w ramach prowadzonej działalności nie dokonywała poboru wód powierzchniowych .

(akta kontroli str. 7,15, 945- 946)

Taryfa dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Chociwel oraz miejscowości Krzywiec Gmina Marianowo na okres trzech lat, zatwierdzona została decyzją Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie²⁸ Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie²⁹ z 27 listopada 2018 r. nr SZ.RET.070.4.25.2018.NJ.BK³⁰. Taryfą określono m. in. ceny za odbiór 1m³ ścieków od wszystkich odbiorców usług w okresie obowiązywania taryfy: od pierwszego do 12 miesiąca 7,07 zł netto (7,64 zł brutto), od 13 do 24 miesiąca 6,02 zł netto (6,50 zł brutto), od 25 do 36 miesiąca 6,21 zł netto (6,71 zł brutto). Kolejna taryfa dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Chociwel oraz miejscowości Krzywiec Gmina Marianowo na okres trzech lat, zatwierdzona została decyzją Dyrektora RZGW z 23 września 2022 r. nr SZ.RZT.70.074.25.2012.AB³¹. Taryfą określono m. in. ceny za odbiór 1m³ ścieków od wszystkich odbiorców usług w okresie obowiązywania taryfy: od 1 do 12 miesiąca 6,89 zł netto (7,44 zł brutto), od 13 do 24 miesiąca 7,07 zł netto (7,64 zł brutto) i od 25 do 36 miesiąca 7,36 zł netto (7,95 zł brutto).

(akta kontroli str. 131-169)

2. Wydajność oczyszczalni użytkowanej przez Spółkę w latach 2022-2025 (do 22 stycznia 2025) oraz od 23 stycznia 2025 r. dostosowana była do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w Aglomeracji Chociwel, co odpowiadało wymogom art. 10 Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych³² oraz umożliwiała odbiór nieczystości ciekłych z terenu gminy dostarczanych w tym czasie do oczyszczalni. Na oczyszczalni ścieków w Chociwlu odebrano i oczyszczono w 2022 r.

²⁷ Wójt Gminy Marianowo decyzją z 5 marca 2019 r. zezwolił WiK na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Marianowo (okres obowiązywania od 5 marca 2019 r. do 5 marca 2029 r.).

²⁸ Dalej: RZGW.

²⁹ Dalej: PGW WP lub Wody Polskie.

³⁰ Na decyzji brak jest daty wpływu, co uniemożliwia stwierdzenie, kiedy decyzja stała się ostateczna.

³¹ Decyzja stała się ostateczna 13 października 2022 r.

³² Dz. U. UE. L. 191.135.40, ze zm., dalej: Dyrektywa ściekowa.

150 355 m³ ścieków³³, tj. o 6 559 m³ (4,18 %) mniej niż w roku 2021, w 2023 r. 162 997 m³ ścieków, tj. o 12 642 m³ (8,41 %) więcej niż w roku 2022, a w 2024 r. 182 002 m³ ścieków, tj. o 19 025 m³ (11,7%) więcej niż w roku 2023. Wzrost ilości zrzutu ścieków oczyszczonych do odbiornika w 2023 r. i w 2024 r. wynikał m.in. z większej ilości opadów w tych latach i odprowadzenia znacznej ilości wód opadowych do systemu kanalizacyjnego³⁴.

Sprzedaż ścieków odprowadzonych na oczyszczalnię systemem kanalizacyjnym w 2022 r. wyniosła 94 765 m³ ścieków (wzrost o 2 221 m³, tj. 2,4 % w porównaniu do 2021 r.), w 2023 r. 91 122 m³ (spadek o 3 643 m³, tj. 3,9 %), a w 2024 r. 90 177 m³ (spadek o 945 m³, tj. 1 %).

Oprócz ścieków z systemu kanalizacyjnego do oczyszczalni trafiły także nieczystości ciekłe dowożone pojazdami asenizacyjnymi z terenów nieskanalizowanych Gminy w ilości 16 490 m³ w 2022 r., 17 115 m³ w 2023 r. (wzrost o 3,8%) i 19 592 m³ w 2024 r. (wzrost o 14,5%).

Do znajdującego się na terenie przepompowni ścieków punktu zlewnego przyjmowane były także nieczystości ciekłe spoza terenu gminy Chociwel³⁵.

Długość eksploatowanej przez WiK sieci kanalizacji sanitarnej bez przyłączy w okresie 2022-2024 wyniosła 11,27 km. W latach 2022-2025 nie odnotowano przypadków odmowy przyłączenia do sieci kanalizacyjnej ze względu na brak wydajności sieci lub oczyszczalni, czy skład jakościowy ścieków.

Stan oczyszczalni oraz innych obiektów opisano w punkcie 7 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 5-15, 40-71, 106-108, 945-946, 1300-1302, 1349-1358, 1391-1393, 1462-1477)

Prezes wyjaśnił, iż w jego ocenie przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni jest wystarczająca do zaspokojenia potrzeb obsługiwanej aglomeracji oraz ilości nieczystości aktualnie dowożonych do oczyszczalni. Ilość nieczystości dowożonych do oczyszczalni jest niestety ograniczona maksymalnie do wielkości ok. 20% dobowego zrzutu ścieków oczyszczonych.

(akta kontroli str. 1378-1381, 1431)

W sprawie sposobu zagospodarowywania w latach 2022-2025, nadmiarowych ścieków z kanalizacji ogólnospławnej w okresie nawałnych deszczy, w szczególności gdy ich ilość przewyższała przepustowość sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków Prezes wyjaśnił: *wszystkie ścieki z sieci kanalizacyjnej także w okresie nawałnych deszczy trafiały na ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków. W okresie od 2022 r. do 2024 r. nie nastąpiło przekroczenie projektowej dobowej przepustowości starej instalacji oczyszczalni ścieków (tj. 1400 m³/d). (...) W czerwcu 2023 r. w wyniku bardzo intensywnych opadów (deszczów nawałnych) przepompownia ścieków nr 2 nie nadążyła przepompowywać wszystkich ścieków i doszło do przelania się przez studzienkę kanalizacyjną przy przepompowni nr 2 w Chociwlu. Przedsiębiorstwo nie jest w stanie wskazać jaka ilość ścieków przedostała się wtedy do gruntu. W latach 2022-2025 wystąpiły trzy bądź cztery przypadki związane z nienadążaniem przepompowywania ścieków przez przepompownie (oprócz czerwca 2023 r.) w czasie nawałnych deszczy.*

³³ W związku z funkcjonowaniem na terenie gminy kanalizacji ogólnospławnej ścieki stanowiły mieszaninę z wodami opadowymi i roztopowymi.

³⁴ Raporty o stanie gminy zamieszczone na stronie <https://archiwumbip.chociwel.pl/archiwum-bip-2017-2023/informacje-publiczne/raport-o-stanie-gminy-chociwel>

³⁵ Wójt Gminy Marianowo decyzją z 5 marca 2019 r. zezwolił WiK na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Marianowo (okres obowiązywania od 5 marca 2019 r. do 5 marca 2029 r.).

Przedsiębiorstwo nie posiada ewidencji odnośnie daty wystąpienia tych przypadków. (...) W celu uniknięcia takich przypadków w przyszłości rozpoczęły się prace modernizacyjne oczyszczalni ścieków i jej infrastruktury (...). W wyjaśnieniach podano, że zbiornik retencyjny wraz ze zbiornikiem przepompowni zmodernizowanej oczyszczalni ścieków, umożliwi zgromadzenie ścieków nadmiarowych z kanalizacji ogólnospławnej w przypadku intensywnych opadów deszczu w ilości ok. 460 m³, ponadto istnieje możliwość zwiększenia wypełnienia SBR³⁶, a także przyspieszenia procesu oczyszczania ścieków (tryb turbo oczyszczalni), co powinno rozwiązać kwestię ścieków nadmiarowych w okresach intensywnych opadów deszczu. Także przepompownia nr 2, na której występowały problemy z przepompowaniem ścieków nadmiarowych, została zmodernizowana i wyposażona w pompy zatapialne z wyposażeniem oraz sondą hydrostatyczną. Wyjaśniono również, że wprowadzony system powiadamiania umożliwi poinformowanie m.in. o poziomie ścieków na przepompowniach w formie wiadomości SMS, co umożliwi bieżącą reakcję w związku ze zwiększonym napływem ścieków.

(akta kontroli str. 1349-1358, 1365, 1367,1482-1483)

Według wyników kontroli WIOŚ, przeprowadzonej w Spółce od 18 lipca do 29 września 2023 r.³⁷ przepompownia nr 2 w Chociwlu nie nadążyła 27 czerwca 2023 r. z przepompowaniem napływających ścieków po opadach deszczu, a sytuacja przedostawania się surowych ścieków z kanalizacji do gruntu przy przepompowni nr 2 w okresie intensywnych opadów deszczu miała charakter powtarzalny. WIOŚ wskazał, że niezapewnienie przez Spółkę ochrony wód przed zanieczyszczeniem poprzez wprowadzenie nieoczyszczonych ścieków do ziemi podczas intensywnych opadów deszczu poprzez studzienkę kanalizacyjną przy przepompowni nr 2 w Chociwlu stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³⁸, zgodnie z którym kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu, a także art. 83 ust. 1 ustawy Prawo wodne, w świetle którego wprowadzający ścieki do wód lub do ziemi są obowiązani zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniami, w szczególności poprzez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie, a tam gdzie jest to celowe, powtórne wykorzystanie oczyszczonych ścieków. Odprowadzanie ścieków za pomocą urządzeń niezapewniających realizacji tego zadania w sposób ciągły i niezawodny, stanowiło także naruszenie art. 5 ust. 1 uozzwioś. Zagadnienie to przedstawiono również w pkt 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 5-15, 74-87, 126-130, 980-997)

W ramach działalności konserwacyjno-remontowej pracownicy Spółki w latach 2022-2024: usunęli niedrożności sieci kanalizacyjnych i na przyłączach kanalizacyjnych (odpowiednio: 59, 65, 75), przeprowadzili remonty dotyczące systemu kanalizacyjnego (odpowiednio: 18, dziesięć i dziewięć), dokonywali codziennego przeglądu przepompowni miejskich oraz obsługi oczyszczalni

³⁶ Sequencing Batch Reactor - sekwencyjny reaktor biologiczny.

³⁷ Celem kontroli było ustalenie przestrzegania warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych lub zintegrowanych.

³⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.; dalej: POŚ.

ścieków. Ponadto Spółka usuwała awarie dotyczące systemu kanalizacyjnego, jednakże w dokumentacji wykazywano rozbieżne dane w tym zakresie³⁹.

Prezes wyjaśnił że: *główną przyczyną powstawania awarii na sieciach i przepompowniach ścieków były stałe zanieczyszczenia ścieków. Przedsiębiorstwo nie prowadziło ewidencji czasu trwania tych awarii – przystępowało natychmiastowo do ich usunięcia. W wyniku zaistniałych awarii na oczyszczalni ścieków nie występowało odprowadzanie ścieków do środowiska bez ich oczyszczenia.*

(akta kontroli str. 5,13, 48-49, 65, 379-387, 393-395, 404-407, 1052-1054, 1462-1477)

Według wyjaśnień Prezesa, w latach 2022-2025 nie wystąpiły przerwy w oczyszczaniu ścieków na oczyszczalni Chociwel, ani planowane ograniczenia w odprowadzaniu ścieków. Spółka nie określiła dodatkowych procedur wewnętrznych dotyczących sposobu postępowania w razie zatrzymania działalności lub awarii.

(akta kontroli str. 98-101, 947-956, 1044-1051, 1349-1358)

Spółka opracowała Wieloletni Plan na lata 2017-2026. Zakres opracowania obejmował elementy wskazane w art. 21 ust. 2 uozzwioś. Do najpilniejszych zadań zaliczyła w nim przebudowę i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Chociwlu i następnie – budowę sieci kanalizacyjnych w Chociwlu na ulicach nieposiadających kanalizacji sanitarnej. Ponadto wskazano, że po zabezpieczeniu środków finansowych, w perspektywie kilkuletniej, planowane będzie stopniowe skanalizowanie terenów wiejskich i skierowanie ścieków przez kolektory tłoczne na oczyszczalnię ścieków w Chociwlu. Podano także, że budowa lokalnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Karkowo będzie możliwa po realizacji spraw formalno-prawnych związanych z przejęciem jej na stan Gminy od dotychczasowego właściciela. Wieloletni Plan przekazano do Gminy 11 września 2017 r. Plan nie został uchwalony przez Radę Miejską w Chociwlu. Prezes wyjaśnił, że Przedsiębiorstwo nie posiada odpowiedzi z Gminy na przedłożony projekt Wieloletniego Planu, oraz nie podejmowało ono – po złożeniu projektu - działań celem ustalenia czy projekt ten był procedowany oraz jakie były rezultaty tego procedowania. Prezes podał także, iż nie są mu znane powody braku działania Gminy w tym zakresie, a Przedsiębiorstwo nie przygotowywało nowego Planu, ponieważ w najbliższej przyszłości nie planuje budowy urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

(akta kontroli str. 5-13, 408-444, 961, 1017-1019)

W latach 2022-2024 w obszarze gospodarki ściekowej, Spółka przeprowadziła inwestycje sfinansowane z własnych środków: budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ul. Robotnicza w Chociwlu; zakup pompy MSV-80-94 z silnikiem 9,2 kw; zakup pompy LFP DM 100 T NPlus na przepompowni P4 ul. Piaskowa gm. Chociwel; zakup instalacji alarmowej na oczyszczalni ścieków w miejsc. Chociwel.

(akta kontroli str. 388-392, 1295-1296)

³⁹ W sprawozdaniu z działalności zarządu: rok 2022 – 37 usuniętych awarii przepompowni ścieków; 2023 – 36; w sporządzonym przez jednostkę kontrolowaną na potrzeby kontroli wykazie awarii dotyczących systemu kanalizacyjnego: rok 2022 – 52 awarii; rok 2023 – 48; rok 2024 – 54. W wykazie przedstawiono wszystkie awarie dotyczące systemu kanalizacyjnego, natomiast do sprawozdania z działalności zostały wpisane wielkości dotyczące awarii sieci oraz przyłączy kanalizacyjnych razem.

W okresie objętym kontrolą Przedsiębiorstwo nie wyrażało zgody na odprowadzanie wód opadowych do sieci kanalizacyjnej. Nie wystąpiły także przypadki zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego.

(akta kontroli str. 5-10, 945-946)

3. W umowach na odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacyjnej przedsiębiorstwo nie określiło wymogów dotyczących ich jakości, w tym czego zabrania się wprowadzać do urządzeń kanalizacyjnych. Wyjaśniając przyczyny braku ww. elementu w umowach skoro – jak podała jednostka kontrolowana – główną przyczyną powstawania awarii na sieciach i przepompowniach są stałe zanieczyszczenia ścieków, Prezes wskazał: *We wzorach umów na odprowadzanie ścieków przedsiębiorstwo posiada informację, że zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić kiedy jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa. Przedsiębiorstwo zaktualizuje wzory umów na odprowadzanie ścieków poprzez dodanie wymogów dla odbiorców dotyczących jakości odprowadzonych przez nich ścieków.*

(akta kontroli str. 445-446, 1349-1358)

W latach 2022-2025 nie odnotowano przypadków rozwiązania umowy dotyczącej odprowadzania ścieków z powodu nieprzestrzegania lub przekraczania warunków określonych w umowach.

(akta kontroli str. 1349-1358)

W okresie 2022-2025 Spółka podpisała cztery umowy na dostarczanie nieczystości ciekłych do punktu zlewnego⁴⁰. W umowach tych zawarto regulacje wymagane przepisami § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2002 r. i 2023 r., w szczególności: miesięczną objętość i rodzaj dowożonych do stacji zlewnej nieczystości ciekłych; dopuszczalną wielkość ładunku zanieczyszczeń w dowożonych nieczystościach ciekłych; miejsce, częstotliwość i sposób pobierania próbek kontrolnych nieczystości ciekłych. Określono zasady kontroli i pomiaru prób nieczystości płynnych, wskazując m.in., że pobieranie próbek kontrolnych do analiz odbywać się będzie w obecności dostawcy nieczystości lub osoby przez niego upoważnionej. Sformułowano dla dostawców zakaz wprowadzania nieczystości płynnych: stanowiących mieszaninę nieczystości płynnych bytowych z nieczystościami przemysłowymi; zawierających zanieczyszczenia stałe jak: worki, butelki, puszki itp.; pochodzących z hodowli zwierząt lub zbiorników wspólnych dla ścieków powstałych z metabolizmu ludzkiego oraz działalności gospodarstw domowych i hodowli zwierząt (gnojowica). W umowach przewidziano też opłaty za przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń nieczystości ciekłych dostarczanych do stacji zlewnej. Opłata dodatkowa miała być naliczana w wysokości dziesięciokrotnej opłaty za zrzut 1m³ nieczystości płynnych do punktu zlewnego. Zgodnie z zapisami ww. umów, odbiorca miał prawo do wrywkowego badania składu jakościowego dostarczonych nieczystości płynnych. Według umów, wskaźniki zanieczyszczeń w nieczystościach płynnych wprowadzanych do punktu zlewnego nie mogły przekraczać: BZT5 – 750 mgO₂/l, ChZT – 1500 mgO₂/l, Pog – 50 mgP/l, Nog – 150 mgN/l, odczyn – 6,0-9,0 pH).

W latach 2022-2025 Przedsiębiorstwo nie badało - określonych umowami zawartymi z podmiotami dostarczającymi nieczystości ciekłe na stację zlewną⁴¹ -

⁴⁰ Umowa nr 1/2022 z 15 lipca 2022 r., nr 2/2022 z 1 grudnia 2022 r., nr 1/2023 z 28 czerwca 2023 r., nr 2/2023 z 31 sierpnia 2023 r.

⁴¹ Umowa nr 1/2022 z 15 lipca 2022 r., nr 2/2022 z 1 grudnia 2022 r., nr 1/2023 z 28 czerwca 2023 r., nr 2/2023 z 31 sierpnia 2023 r.

części wskaźników zanieczyszczeń, w efekcie czego nie posiadało danych do naliczania i nie pobierało opłat dodatkowych za przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń nieczystości ciekłych dostarczanych do stacji zlewnej.

Stacja zlewna, wykorzystywana do zrzutu nieczystości ciekłych przed modernizacją oczyszczalni ścieków, według wyjaśnień Prezesa nie posiadała możliwości kontroli jakości ścieków, natomiast nowa stacja zlewna prowadzi pomiar ilości i jakości ścieków dowożonych poprzez badanie poziomu pH – w stacjach tego typu nie wykonuje się pomiaru innych wskaźników niż pH i temperatury, a wskaźnik pH określa ogólny obraz jakości dowożonych ścieków. Prezes wskazał również, że nie ma wiedzy odnośnie przypadków, które by obliowały do nakładania opłat dodatkowych W sprawie działań podjętych w celu ustalania jakości ścieków zrzucanych do stacji zlewnej Prezes wyjaśnił: *W okresie 2022-2025 podjęte zostały działania w celu uregulowania kwestii jakości i ilości nieczystości ciekłych wprowadzanych do stacji zlewnych, poprzez realizowanie zadania inwestycyjnego pn. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Chociwlu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu. Zakres powyższej inwestycji obejmował budowę nowego punktu zlewnego ścieków dowożonych wraz z płytą najazdową (pozwalającego na kontrolę ilości i jakości wprowadzanych ścieków). W okresie tym na bieżąco sprawdzano przestrzeganie przez dostawców nieczystości ciekłych warunków w zawartych umowach głównie w zakresie dotyczącym ilości ścieków oraz czy dostawca nie wprowadza do punktu zlewnego zanieczyszczeń stałych lub gnojowicy. W okresie tym nie sprawdzano jakości ścieków dowożonych.*

(akta kontroli str. 5-10, 945-946, 998-1002, 1303-1306, 1324-1344, 1360-1362, 1378-1381, 1431-1433, 1457-1460)

NIK wskazuje, że prowadzenie pomiarów jest możliwe również w inny sposób aniżeli ich automatyczne odczytywanie przez nową stację zlewną, która ogranicza je do pH i temperatury np. tradycyjne pobieranie próbek do badań. Brak badań pozbawia Spółkę przychodów w przypadku przekroczenia ustalonych parametrów, a także stwarza ryzyko zrzutu nieczystości ciekłych, które mogą spowodować zagrożenie dla urządzeń kanalizacyjnych i prawidłowości procesu oczyszczania, a w konsekwencji dla środowiska naturalnego.

W latach 2022-2025 nie było przypadków odmowy odbioru przez Spółkę nieczystości ciekłych. Prezes wyjaśnił, iż Spółka wymagała, aby przedsiębiorca przed podpisaniem umowy na dostarczanie nieczystości ciekłych do punktu zlewnego dostarczył do Spółki odpowiednie zezwolenie w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Chociwel wydane przez Burmistrza Chociwla.

(akta kontroli str. 5-10, 946, 1303-1347, 1349-1358)

Zgodnie z wyjaśnieniami Prezesa, Spółka prowadziła wyrywkowe kontrole odprowadzania wód opadowych do kanalizacji sanitarnej oraz kontrole nielegalnego podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, jednak nie prowadzono ewidencji takich kontroli oraz ich dokumentacji, co uniemożliwia podanie ich dokładnej liczby. Średnia częstotliwość wyniosła ok. dwóch kontroli na rok. Jak podał Prezes: *W okresie 2022-2025 prowadzono kontrole na ul. Młyńskiej, Partyzantów i Jana Pawła, z tego co pamiętam kontrola na ul. Zwycięstwa prowadzona była w 2020 bądź 2021 roku.” (...)* *Podczas kontroli na ul. Partyzantów i Młyńskiej w Chociwlu nie ujawniono nieprawidłowości. (...) W wyniku przeprowadzenia jednej kontroli przez Przedsiębiorstwo w miejscowości Chociwel przy ul. (...) 14 grudnia 2023 r. ujawnione zostało nielegalne włączenie*

instalacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe do kanalizacji sanitarnej. Przedsiębiorstwo wezwało właściciela nieruchomości do zaniechania wprowadzania wód opadowych do kanalizacji sanitarnej dokonania odłączenia instalacji kanalizacji deszczowej od kanalizacji sanitarnej. Zarządca budynku odłączył rynnę od sieci kanalizacyjnej 11 stycznia 2024 r.(...)

(akta kontroli str. 1043, 1303-1306, 1349-1358, 1378-1381, 1431-1443)

Z wyjaśnień pracowników Spółki odpowiedzialnych za prowadzenie kontroli odprowadzania wód opadowych do kanalizacji sanitarnej oraz kontroli nielegalnego podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej wynikało, że w latach 2022-2025 prowadzili wyrywkowe kontrole nielegalnego podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, ale nie pamiętali dokładnie ich liczby oraz ustaleń tych kontroli.

(akta kontroli str. 1063-1066)

Składając wyjaśnienia w przedmiocie nadzoru nad realizacją obowiązków odbiorców usług określonych w § 5 Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków Prezes podał: *Przedsiębiorstwo na bieżąco kontroluje sieć kanalizacyjną pod względem wprowadzania do niej nieczystości stałych przez odbiorców (nie prowadzi ewidencji takiej kontroli); w ramach kontroli niejednokrotnie ujawniono wprowadzanie nieczystości stałych do sieci kanalizacyjnej przez mieszkańców, natomiast problematyczne jest zawsze wskazanie ich źródła; w celu wyeliminowania takich przypadków przedsiębiorstwo przygotowało wcześniej informację dla mieszkańców⁴² (...).*

(akta kontroli 1040-1043, 1382-1383)

Przedsiębiorstwo nie prowadziło w latach 2022-2025 kontroli ilości ścieków bytowych i przemysłowych oraz jakości ścieków bytowych, o których mowa w art. 9 ust. 3 uozzwioś. Ponadto prowadziło nieregularne kontrole jakości ścieków przemysłowych⁴³, które nie były prowadzone w pełni zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych. Zagadnienia te opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-15, 1040-1043)

Zgodnie z § 6 aneksu do umowy nr 02/0011/0026/W/2019, dopuszczalne wskaźniki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych wprowadzonych do sieci kanalizacyjnej wynosiły: węglowodory ropopochodne – do 15 mg/dm³, substancje ekstrahujące się eterem naftowym – do 100 mg/l, zawiesina ogólna – do 800 mg/l, chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT) – do 1500 mg/l, biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT5) – 1000 mg/l, azot ogólny – do 120 mg/l, fosfor ogólny – do 20 mg/l, temperatura <35°C, odczyn – 6,5-9,5 pH. Spółka, zgodnie z ww. aneksem, miała prawo do wyrywkowego badania ścieków. Według sprawozdania z badań nr 6/23 (pobranie i przyjęcie próbki 2 stycznia 2023 r., zakończenie badania 11 stycznia 2023 r.) i nr 260/23 (pobranie i przyjęcie próbki 26 stycznia 2023 r., zakończenie badania 8 lutego 2023 r.), zbadano parametry: fosfor ogólny, azot amonowy, chlorki, siarczany, ołów oraz indeks oleju mineralnego, które wyniosły odpowiednio: fosfor ogólny – 20,9 mg/l i 1,56 mg/l; azot amonowy – 1,1 mg/l i 0,20 mg/l; chlorki – 192 mg/l i 345 mg/l; siarczany –

⁴² Opublikowano 13 marca 2019 r. na <https://chociwel.pl/informacje/aktualnosci/kanalizacja-to-nie-smietnik>.

⁴³ W kontrolowanym okresie przeprowadzono dwie dot. podmiotu, z którym Spółka zawarła 9 września 2020 r. aneks do umowy nr 02/0011/0026/W/2019 o zbiorowe zaopatrzenie w wodę, który to aneks określał m.in. warunki przyjęcia ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych.

60,9 mg/l i 20,9 mg/l; ołów – 0,002 mg/l i 0,001 mg/l; indeks oleju mineralnego – 27,6 mg/l i 2,26 mg/l.

(akta kontroli str. 456-457, 1435-1444)

Przedsiębiorstwo nie było powiadamiane przez podmiot odprowadzający do sieci kanalizacyjnej ścieki przemysłowe o awariach powodujących zrzut niebezpiecznych substancji do urządzeń kanalizacyjnych. Wyjaśniając czy tego typu awarie występowały Prezes podał, iż w Spółce nie ma żadnej wiedzy o występowaniu tego typu awarii, gdyż do Spółki nie dochodziły żadne sygnały o takich zrzutach.

(akta kontroli str. 5-10, 945, 1359, 1361-1362)

4. Spółka 27 sierpnia 2002 r. uzyskała bezterminowe zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Chociwel⁴⁴, wymagane do prowadzenia ww. działalności przepisami art. 16 ust. 1 uozzwioś i realizowała obowiązki w nim określone. W kontrolowanym okresie WiK odbierał ścieki z sieci kanalizacji z miejscowości Chociwel oraz z kilku nieruchomości obrębu Starzyce.

(akta kontroli str. 98-101, 1729)

W latach 2022-2025 zgodnie z ust. 4 pkt 1 ww. zezwolenia, Spółka dostarczała wodę i odbierała ścieki na podstawie umowy zawartej między dostawcą a odbiorcą, która określała m.in.: wskazanie sposobu ustalania ilości dostarczonej wody i odprowadzonych ścieków oraz zapewnienie należytej jakości wody⁴⁵, a także warunków świadczenia usług wodociągowych i kanalizacyjnych, sposób i termin wzajemnych rozliczeń oraz praw i obowiązków stron umowy. W latach 2022-2025 na stronie internetowej Spółki⁴⁶ udostępniono Regulamin dostaw wody i odprowadzania ścieków, zgodnie z ust. 4 pkt 6b ww. zezwolenia.

(akta kontroli str. 98-99, 448-455, 1303)

W okresie od 6 sierpnia 2012 r. do 6 sierpnia 2022 r. Spółka posiadała wymagane przepisami art. 389 pkt 1 ustawy Prawo wodne pozwolenie na wprowadzanie oczyszczonych ścieków z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Chociwlu, zlokalizowanej na działkach o numerach geodezyjnych 396 i 397, położonych w obrębie Nr 2 miasta Chociwel, do ziemi – rowu położonego w działce o numerze geodezyjnym 393 w obrębie ewidencyjnym Nr 2 miasta Chociwel, wydane 6 sierpnia 2012 r. przez Starostę Stargardzkiego⁴⁷, zmienione decyzjami: z 23 stycznia 2013 r. i z 3 grudnia 2014 r. Następne pozwolenie wodnoprawne na okres 10 lat⁴⁸ na usługę wodną obejmującą wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych pochodzących z ww. mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o RLM 3243, do rowu (ziemi) Spółka uzyskała na podstawie decyzji Dyrektora Zlewni w Stargardzie PGW WP z 10 lutego 2023 r. nr SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF⁴⁹. Decyzją ST.ZUZ.7.4.2025.IW Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie PGW WP z 5 marca 2025 r.⁵⁰ Spółka uzyskała pozwolenie wodnoprawne na usługę wodną polegającą na wprowadzaniu

⁴⁴ OŚ.7513/1/17/02 z dnia 27 sierpnia 2002 r. - wydane przez ówczesny Zarząd Gminy Chociwel.

⁴⁵ Określonej w odrębnych przepisach dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

⁴⁶ <https://www.wodkan-chociwel.pl/akty-prawne>.

⁴⁷ Nr ZS.6341.32.3.2012.LG2.

⁴⁸ Od dnia kiedy decyzja stała się ostateczna, tj. od 2 marca 2023 r.

⁴⁹ Decyzja stała się ostateczna 2 marca 2023 r. Pozwolenie to zostało wygaszone decyzją Dyrektora ZZ w Stargardzie nr ST.ZUZ.4210.3.4.2025.IW z 9 kwietnia 2025 r z dniem 27 marca 2025 r.

⁵⁰ Decyzja stała się ostateczna 27 marca 2025 r.

oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków o RLM 3243, zlokalizowanej na działkach o numerach ewidencyjnych 396 i 397 położonych w obrębie Nr 2 miasta Chociwel, do rowu melioracyjnego (ziemi) zlokalizowanego na działkach ewidencyjnych nr 393 i 395 w obrębie 2 m. Chociwel, gm. Chociwel⁵¹.

W okresie od 7 sierpnia 2022 r. do 1 marca 2023 r. oraz od 1 lutego do 26 marca 2025 r. Spółka działała bez pozwolenia na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do ziemi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 109-125, 170-181, 756-762, 1421-1430, 1450, 1727-1743, 1891-1892)

Spółka nie posiadała decyzji, o której mowa w art. 80 ustawy Prawo wodne. Prezes Spółki wyjaśnił, że: *Przedsiębiorstwo nie posiada przelewów burzowych*.

(akta kontroli str. 6, 12, 15)

Przeprowadzona w 2023 r. przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska⁵² kontrola⁵³ wykazała nieprawidłowości związane m. in. z realizacją pozwolenia wodnoprawnego. Naruszono warunki pozwolenia wodnoprawnego⁵⁴ poprzez nieutrzymywanie punktu zlewnego ścieków dowożonych w dobrym stanie techniczno-eksploatacyjnym i niespełnienie wymogów § 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2002 r., a także wprowadzenie ścieków dowożonych 17 lipca 2023 r. do studzienki kanalizacyjnej przy przepompowni nr 2, z pominięciem punktu zlewnego ścieków dowożonych. Za niezapewnienie ochrony wód przed zanieczyszczeniem poprzez wprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do ziemi podczas intensywnych opadów deszczu przez studzienkę kanalizacyjną przy przepompowni nr 2 ZWIOŚ nałożył karę w wysokości 300,00 zł. Kontrola stwierdziła także naruszenie polegające na odprowadzaniu ścieków za pomocą urządzeń niezapewniających realizacji tego zadania w sposób ciągły i niezawodny. Realizacja zaleceń pokontrolnych została sprawdzona przez WIOŚ w trakcie kontroli zleconej przez NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK. Zalecenia zostały wykonane, w szczególności stwierdzono, że nowy punkt zlewny spełnia wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie stacji zlewnych z 2023 r. oraz urządzenia instalacji oczyszczalni ścieków w Chociwlu utrzymywane są w dobrym stanie techniczno-eksploatacyjnym i sanitarnym.

(akta kontroli str. 74-87, 637-639, 1740-1741)

Przeprowadzona w 2024 r. kontrola RZGW w Szczecinie⁵⁵ nie wykazała nieprawidłowości w realizacji obowiązków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF. Nie stwierdzono przekroczenia maksymalnych ilości odprowadzonych ścieków za 2023 r. oraz I, II i III kwartał 2024 r., a także dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach komunalnych wprowadzanych do ziemi

⁵¹ Decyzja stała się ostateczna 27 marca 2025 r.; zgodnie z punktem 4. pozwolenia termin ważności pozwolenia wodnoprawnego na usługę wodną ustalono na okres 10 lat, licząc od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

⁵² Dalej: ZWIOŚ.

⁵³ Protokół kontroli nr WIOS-SZ 237/2023, przeprowadzonej w od 18 lipca 2023 r. do 29 września 2023 r. w zakresie przestrzegania warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz pozwoleniach zintegrowanych oraz w zakresie przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia.

⁵⁴ Punkt 6. oraz 7.4 Pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF

⁵⁵ Protokół kontroli SZ.RUK.451.31.2024.PB, przeprowadzonej 27-29 listopada 2024 r. w zakresie: korzystanie z wód oraz ochrona zasobów wodnych; przestrzeganie warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy; utrzymywanie wód oraz urządzeń wodnych – za 2024 r.

(na przykładzie wyników za III kwartał 2024 r.). Również kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK wykazała, że WiK nie przekroczył rocznych i średniodobowych ilości odprowadzonych ścieków określonych w pozwoleniach wodnoprawnych.

(akta kontroli str. 91-97, 1727-1743, 2001-2026)

W latach 2022-2025 (do 31 stycznia) Spółka wykonała łącznie 39 badań⁵⁶ średniodobowych próbek ścieków oczyszczonych, po 12 próbek rocznie, zgodnie z obowiązkiem nałożonym w pozwoleniach wodnoprawnych i trzech w okresie od stycznia do marca 2025 r.⁵⁷ Badania wykonano: w 2022 r. w odstępach czasu od 21 do 55 dni (średnio co 30,5 dnia – nie pobrano próbki w marcu), w 2023 r. od 17 do 40 dni (średnio co 28,6 dnia – nie pobrano próbki w styczniu), w 2024 r. od 25 do 35 dni (średnio co 30,4 dnia) i w 2025 r. od 24 do 33 dni (średnio 28). Próbki nie były pobierane w regularnych odstępach czasu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 224-298, 745, 765)

Z umów zawartych na wykonywanie badań laboratoryjnych w latach 2022-2025, nie wynikały terminy pobrania próbek ani sposób zlecenia poboru próbek do badań. Prezes wyjaśnił, że *dokładny dzień poboru próbki w danym miesiącu za każdym razem był ustalany telefonicznie bądź mailowo z kierownikiem laboratorium, z którym Przedsiębiorstwo posiada podpisaną umowę*.

(akta kontroli str. 1300-1302)

Sprawozdania z badań, zawierały wyniki pomiaru ChZT, BZT₅ i zawiesiny ogólnej oraz pH i temperatury próbki, tj. parametrów określonych w pozwoleniach wodnoprawnych⁵⁸. Według sprawozdań z badań, próbki do analizy oczyszczonych ścieków komunalnych pobierano w miejscu wskazanym w ww. pozwoleniach⁵⁹.

(akta kontroli str. 224-298)

Według sprawozdań z badań przeprowadzonych w 2022 r., dla wszystkich próbek z badań zachowana została norma odczynu pH (6,5-8,5), określona w punkcie 1.3 pozwolenia wodnoprawnego ZS.6341.32.3.2012.LG2⁶⁰.

W pozwoleniach wodnoprawnych ustalono następujące maksymalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach komunalnych wprowadzanych do ziemi: ChZT 125 mg/l O₂, BZT₅ 25 mg/l O₂, zawiesina ogółem 35 mg/l. Według sprawozdań z badań wykonanych przez akredytowane laboratorium:

a) w 2022 r. dla:

- ChZT jeden raz przekroczone normę (wynik⁶¹ 126 mg/l O₂), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania,

⁵⁶ Próby pobrane i badania wykonane przez PUWIS (wspólnika Spółki) – Laboratorium Badawcze w Nowogardzie, na podstawie zawartych umów. Numer akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji AB 828.

⁵⁷ Do czasu prowadzenia badania tych zagadnień przez NIK.

⁵⁸ Pozwolenia wodnoprawne ZS.6341.32.3.2012.LG2 oraz SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF nie wskazywały wymogu pomiaru temperatury ścieków oczyszczonych.

⁵⁹ Pozwolenie wodnoprawne ZS.6341.32.3.2012.LG2. określało miejsce pobrania próbek jako „Wylot ścieków oczyszczonych do rowu” i w kolejnym pozwoleniu SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF zostało uszczegółowione jako „Koryto pomiarowe na wylocie ścieków z oczyszczalni do rowu, zlokalizowane na działce o numerze ewidencyjnym 395 w obrębie 2 M. Chociwel w gm. Chociwel.

⁶⁰ W pozwoleniu wodnoprawnym z 2023 r. nie określono normy pH.

⁶¹ Data przyjęcia próbki do badania 26 lipca 2022 r.

- BZT₅ jeden raz przekroczone normę (wynik⁶² 58 mg/l O₂), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania,
- zawiesiny ogółem w jednym przypadku przekroczone normę (wynik⁶³ 36 mg/l), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania;
- b) w 2023 r. dla:
 - ChZT we wszystkich 12 próbkach oczyszczone ścieki spełniały wymagania,
 - BZT₅ jeden raz przekroczone normę (wynik⁶⁴ 29 mg/l O₂), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania,
 - zawiesiny ogółem jeden raz przekroczone normę (wynik⁶⁵ 36 mg/l), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania;
- c) w 2024 r. dla:
 - ChZT we wszystkich 12 próbkach oczyszczone ścieki spełniały wymagania,
 - BZT₅, jeden raz przekroczone normę (wynik⁶⁶ 28 mg/l O₂), w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania,
 - zawiesiny ogółem w 11 próbkach (na 12) oczyszczone ścieki spełniały wymagania, w jednym przypadku przekroczone normę (wynik⁶⁷ 47 mg/l);
- d) w 2025 r. w styczniu, lutym i marcu przeprowadzono badania⁶⁸, w zakresie zawartości ChZT, BZT₅ i zawiesiny ogółem, oczyszczone ścieki ze zmodernizowanej spełniały wymagane parametry. Emisja zanieczyszczeń w tych ściekach była niższa niż z oczyszczalni przed modernizacją. Średnia wartość ChZT spadła za ten okres w porównaniu do wyników za cały 2024 r. o 37,94%, BZT₅ o 79,01% i zawiesiny ogółem o 85,79%.

W siedmiu przypadkach nie zapewniono przestrzegania jakości ścieków oczyszczonych wprowadzanych do ziemi, określonej w pozwoleniach wodnoprawnych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Średnie roczne pomiary w poszczególnych badanych latach (odpowiednio: 2022 r., 2023 r., 2024 r. oraz w styczniu, lutym i marcu 2025 r.) wyniosły:

- ChZT (mg/l O₂): 70,8; 41,6; 56,4; 36; 34; 35;
- BZT₅ (mg/l O₂): 21,2; 11,4; 13,2; 1,6; 3,3; 3,4;
- zawiesiny ogółem (mg/l): 22,3; 15,9; 19,7; 2, 8, 2; 3,6;

(akta kontroli str. 109-125, 182, 184, 186-298, 747, 1501-1502, 1721-1725, 1727-1737, 1899-2000)

W trakcie kontroli prowadzonej przez WIOŚ na zlecenie NIK próbkobiorcy Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Oddział w Szczecinie⁶⁹ pobrali jednorazową próbkę ścieków odprowadzanych z nowej oczyszczalni i wykonano badanie w zakresie następujących wskaźników zanieczyszczeń: BZT₅, ChZTcr, zawiesiny ogólne, pH, temperatura, azot ogólny, fosfor ogólny. Wyniki badań w zakresie BZT₅, ChZTcr, zawiesiny ogólne nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń. Wyniki pomiarów wskaźników azotu ogólnego i fosforu ogólnego wykazały przekroczenia najwyższych dopuszczalnych wartości substancji zanieczyszczających dla ścieków z oczyszczalni ścieków w aglomeracji o RLM od 2000 do 9999, wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej

⁶² Data przyjęcia próbki do badania 26 lipca 2022 r.

⁶³ Data przyjęcia próbki do badania 7 kwietnia 2022 r.

⁶⁴ Data przyjęcia próbki do badania 19 grudnia 2023 r.

⁶⁵ Data przyjęcia próbki do badania 28 lipca 2023 r.

⁶⁶ Data przyjęcia próbki do badania 22 sierpnia 2024 r.

⁶⁷ Data przyjęcia próbki do badania 22 listopada 2024 r.

⁶⁸ Data przyjęcia próbki do badania 23 stycznia 2025 r., tj. po rozruchu zmodernizowanej oczyszczalni ścieków, 25 lutego 2025 r. oraz 25 marca 2025 r.

⁶⁹ Dalej: CLB GIOŚ Oddział w Szczecinie.

i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych⁷⁰ odpowiednio o: 4 mg/l (uzyskana wartość 19 mg/l) i o 5,3 mg/l (uzyskana wartość 7,3 mg/l).

(akta kontroli str. 1739-1740, 2041-2044)

W latach 2022-2024 oczyszczonych ścieków nie badano pod względem obecności substancji pochodzących z farmaceutyków, gdyż jak wyjaśnił Prezes, zgodnie z treścią pozwolenia wodnoprawnego przedsiębiorstwo nie było zobowiązane do wykonania badań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 637, 639)

Spółka wykonywała ponadto badania ścieków oczyszczonych w zakresie szerszym, niż wynikało to z obowiązku wskazanego w pozwoleniach wodnoprawnych. Ze sprawozdań z badań przeprowadzonych na próbkach pobranych w dniach: 23-24 czerwca 2022 r.⁷¹, 26-27 czerwca 2023 r.⁷² i 24-25 czerwca 2024 r.⁷³ wynikało, że osiągnięto następujące parametry badanych próbek: w 2022 r.: siarczany: <10 mg/l SO₄, chlorki: 19,9 mg/l Cl, arsen: <0,050 mg/l, chrom: <0,0030 mg/l, cynk: 2,3 mg/l, kadm: <0,0005 mg/l, miedź: 0,075 mg/l, nikiel: <0,004 mg/l, ołów: <0,010 mg/l, rtęć: <0,00010 mg/l, srebro: <0,0010 mg/l, wanad: <0,005 mg/l, indeks fenolowy: 0,03; w 2023 r. i 2024 r. odpowiednio: siarczany: <10 mg/l SO₄, <14 mg/l SO₄, chlorki: 18,4 mg/l Cl, 60 mg/l Cl⁷⁴.

(akta kontroli str. 234-236, 259-260, 283-284)

W latach 2022-2025 (do stycznia), zgodnie z warunkami określonymi w posiadanych przez Spółkę pozwoleniach wodnoprawnych, dokonywano stałego pomiaru ilości oczyszczonych ścieków komunalnych oraz sporządzano okresowe „Zestawienia ilości ścieków oczyszczonych z Oczyszczalni Chociwel” dla każdego miesiąca, w którym wpisywano: datę, stan bieżący i poprzedni licznika, dobową ilość ścieków w m³. Na podstawie miesięcznych zestawień sporządzano zbiorcze zestawienia ilości ścieków kwartalnie oraz rocznie. W sprawie stosowania przyrządów lub systemów pomiarowych umożliwiających pomiar ilości i temperatury ścieków oczyszczonych Prezes wyjaśnił: *Do pomiaru ilości ścieków oczyszczonych na oczyszczalni służy przepływomierz ultradźwiękowy (...) zamontowany w korycie pomiarowym (...). Przedsiębiorstwo nie prowadziło pomiaru temperatury ścieków oczyszczonych.* Spółka nie była zobowiązana pozwoleniami wodnoprawnymi do pomiaru temperatury ścieków oczyszczonych.

Według rejestru odczytów z urządzenia pomiarowego nie przekroczono dopuszczalnych ilości oczyszczonych ścieków wprowadzonych do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych w maksymalnych ilościach, tj.: 457 500,0 m³/rok w 2022 r. i 193 980,0 m³/rok w 2023 r. i 2024 r.⁷⁵

(akta kontroli str. 109-125, 182, 184, 187-223, 637, 639)

Zgodnie z wymogami pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF (pkt 7.5) w zakresie utrzymywania rowu – odbiornika ścieków, w 2023 r. trzykrotnie wykoszono odcinek wzdłuż rowu (na odcinku 167 m poniżej wylotu)

⁷⁰ Dz. U. poz. 1311.

⁷¹ Sprawozdanie z badań nr LB/S/1724/2022

⁷² Sprawozdanie z badań nr LB/S/1878/2023

⁷³ Sprawozdanie z badań nr LB/S/1773/2024

⁷⁴ W 2023 r. i 2024 r. nie badano pozostałych rozszerzonych parametrów.

⁷⁵ Do odbiornika odprowadzono ścieki oczyszczone w ilościach: 150 355 m³ w 2022 r., 162 977 m³ w 2023 r. i 182 002 m³ w 2024 r. i 12 873 m³ w styczniu 2025 r.

oraz dwukrotnie odmulono dno rowu i usunięto gałęzie i zatory, a w 2024 r. dwukrotnie wykoszono odcinek wzdłuż rowu (na odcinku 167 m poniżej wylotu) oraz dwukrotnie odmulono dno rowu i usunięto gałęzie i zatory. Przeprowadzone przez WIOŚ oględziny, w trakcie kontroli zleconej przez NIK, wykazały brak widocznej skarpy rowu po jego lewej stronie, w wyniku czego odprowadzany rowem ściek wychodził poza obręb koryta rowu i mieszał się z wodami rozlewisk otaczających rów. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 637, 639, 641-646, 1727-1743, 1842-1871)

Zgodnie z wymogami pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF (pkt 7.7) w Spółce prowadzono zeszyt eksploatacji oczyszczalni ścieków w Chociwlu w formie papierowej, w którym wpisywano: datę, stan licznika ścieków oczyszczonych, ilości ścieków w m³ od poprzedniego wpisu, wskazanie czynności obsługowej, w tym m. in. obsługę oczyszczalni i przepompowni, awarie, pomiar opadalności osadu, przeprowadzane kontrole sieci kanalizacyjnej. W zeszycie nie wskazywano terminów i wyników analiz ścieków wprowadzanych do ziemi (rowu), zagospodarowywania osadu, rozmiaru rzeczowego wykonywanego obowiązku utrzymania rowu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W pozwoleniu wodnoprawnym nr ST.ZUZ.4210.7.4.2025.IW z 5 marca 2025 r. nałożono na Spółkę obowiązek prowadzenia dziennika eksploatacji oczyszczalni bez wskazania jego szczególności.

(akta kontroli str. 120-121, 847-932, 1421-1430)

W latach 2023-2024 Spółka zgodnie z wymogami pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF (pkt 7.6) dokonywała badań wód rzeki Krąpiel (w zakresie BZT₅, ChZT i zawiesiny ogólnej⁷⁶), z częstotliwością raz w roku⁷⁷ w odległości ok. 50 m powyżej i ok. 50 m poniżej wylotu rowu – odbiornika ścieków z oczyszczalni.

Wyniki badań wynosiły (odpowiednio w 2022 r., 2023 r. i 2024 r.):

- a) 50 m powyżej miejsca zrzutu oczyszczonych ścieków:
 - ChZT (mg/l O₂): 31; 49; 36; (wzrost o 16% w 2024 r. do 2022 r.),
 - BZT₅ (mg/l O₂): 2,5; 5; 4; (wzrost o 60% w 2024 r. do 2022 r.),
 - zawiesina ogółem ChZT (mg/l): 6,4; 15; 12; (wzrost o 88% w 2024 r. do 2022 r.),
 - pH: 8,1; 6,9; 7,7;
- b) 50 m poniżej miejsca zrzutu oczyszczonych ścieków:
 - ChZT (mg/l O₂): 27; 36; 74; (wzrost o 174% w 2024 r. do 2022 r.),
 - BZT₅ (mg/l O₂): 2,4; 4,2; 2,5; (wzrost o 4% w 2024 r. do 2022 r.),
 - zawiesina ogółem ChZT (mg/l): 6,4; 9; 17; (wzrost o 166% w 2024 r. do 2022 r.),
 - pH: 8,2; 6,9; 7,7;

We wszystkich badanych parametrach w 2024 r. wystąpił wzrost ładunków zanieczyszczeń w wodach rzeki Krąpiel w stosunku do 2022 r. od 4% do 174 %.

(akta kontroli str. 682-693, 745)

WIOŚ podczas kontroli zleconej przez NIK dokonał zestawienia uzyskanych wyników ww. badań z lat 2022-2024 z wartościami granicznymi wskaźników jakości wód powierzchniowych, określonymi dla II klasy jakości wód powierzchniowych dla jednolitych części wód rzecznych typu wód

⁷⁶ Spółka nie była zobowiązana do badania zanieczyszczenia ścieków azotem ani fosforem.

⁷⁷ Sprawozdania z badań z 7 lipca 2022 r., 5 lipca 2023 r. i 12 lipca 2024 r.

powierzchniowych PN (potok lub strumień nizinny)⁷⁸. Porównanie wykazało, że wartości wskaźnika BZT₅ w próbkach pobranych w 2023 r. przekroczyły dopuszczalną wartość tego wskaźnika w próbce powyżej ujścia rowu do rzeki o 1,5 mg/l, a w próbce poniżej o 0,7 mg/l, a w próbkach pobranych w 2024 r. wartość BZT₅ została przekroczona o 1,5 mg/l w próbce pobranej powyżej ujścia rowu do rzeki. W próbce poniżej ujścia nie stwierdzono przekroczeń tego wskaźnika. Próbki wody pobrano także 11 marca 2025 r. podczas kontroli WIOŚ⁷⁹ i w wyniku zestawienia z wartościami granicznymi wskaźników jakości wód powierzchniowych, określonymi dla II klasy jakości wód stwierdzono, że wyniki pomiarów wskaźników: tlen rozpuszczony, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, azot ogólny i fosfor ogólny, w próbkach przed i za wylotem z rowu do rzeki nie przekraczają ich wartości granicznych określonych w ww. rozporządzeniu. Wartość BZT₅ przekraczała wartości graniczne w próbce wody przed ujściem o 1,5 mg/l (uzyskana wartość 5 mg/l) a w próbce wody za ujściem o 0,5 mg/l (uzyskana wartość 4 mg/l)⁸⁰. Wyniki badań próbki wody pobranej za ujściem rowu do rzeki w porównaniu do wyników badań próbki pobranej przed ujściem wykazały: podwyższenie temperatury o 0,4°C, spadek wartości tlenu rozpuszczonego o 0,4 mg/l, wzrost wartości przewodności o 34µS/cm, wzrost wartości fosforu ogólnego o 0,14 mg/l, spadek wartości zawiesin ogólnych o 1,16 mg/l, wzrost azotu ogólnego o 0,1 mg/l, spadek wartości ChZTcr o 0,2 mg/l oraz spadek wartości BZT₅ o 4 mg/l.

(akta kontroli str.1738-1741, 2043-2044)

Na podstawie informacji z Wód Polskich, ustalających wysokość opłat:

- stałej za usługi wodne, które Spółka otrzymała: 25 stycznia 2022 r. (za okres od 1 stycznia do 6 sierpnia 2022 r.), 11 kwietnia 2023 r. (za okres od 2 marca do 31 grudnia 2023 r.) i 24 stycznia 2024 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r.), dokonano zapłaty ww. opłat w pełnej wysokości odpowiednio: 1 574,00 zł, 1 060,00 zł i 1 272,00 zł. Zapłaty czterech rat z 12, dokonano z opóźnieniem od jednego do 10 dni, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- zmiennej za usługi wodne, które Spółka otrzymała w okresie od 10 maja 2022 r. do 3 lutego 2024 r. (za okres od I kwartału 2022 r. do IV kwartału 2024 r.), dokonano zapłaty ww. opłat w pełnej wysokości, łącznie 24 436,00 zł⁸¹. Zapłaty sześciu z 12 rat dokonano z opóźnieniem od jednego do 12 dni, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

(akta kontroli str. 518-580)

W 2023 r. wobec Spółki wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne⁸² w sprawie ustalenia opłaty podwyższonej za korzystanie z usług wodnych polegających na wprowadzaniu w 2018 r. oczyszczonych ścieków do ziemi

⁷⁸ Tabela nr 9 załącznika nr 7 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych - Dz. U. poz. 1475.

⁷⁹ Próbki wody pobrano przed zrzutem ścieków. Badania wykonało CLB GIOŚ Oddział w Szczecinie w zakresie następujących wskaźników zanieczyszczeń: BZT₅, ChZTcr, zawiesiny ogólne, pH, temperatura wody, tlen rozpuszczony, nasycenie tlenem, przewodność elektryczna właściwa w 20°C, azot ogólny, fosfor ogólny.

⁸⁰ Z uwagi na nieunormowanie takich wskaźników jak: temperatura wody, pH, ChZTcr oraz zawiesin ogólnych w aktualnie obowiązującym prawodawstwie, uzyskane wartości tych wskaźników zestawiono z danymi literaturowymi dla II klasy jakości wód. Z porównania wynikało przekroczenie jedynie ChZTcr o 15,5 mg/l w próbce przed ujściem (uzyskana wartość 35,5 mg/l) i o 15,3 mg/l za ujściem (uzyskana wartość 35,3 mg/l).

⁸¹ 7 745,00 zł za 2022 r., 7 906,00 zł za 2023 r. i 8 785,00 zł za 2024 r.

⁸² Zawiadomienie ZWIOŚ z 15 maja 2023 r., znak: WP.7061.3.19.2023.DWC.

z przekroczeniem warunków określonych w decyzji ZS.6341.32.3.2012.LG2, udzielającej pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie oczyszczonych ścieków z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. ZWIOŚ, na podstawie art. 283 ust. 1 i ust. 4 ustawy Prawo wodne, ustalił⁸³ dla Spółki opłatę podwyższoną w wysokości 18 027,00 zł. Na wniosek Spółki termin płatności ww. opłaty podwyższonej został odroczone⁸⁴ do 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 647-674)

Do dnia zakończenia niniejszej kontroli Spółka nie dokonała zapłaty ww. opłaty. Prezes wyjaśnił, że: *Spółka nie dokonała opłaty podwyższonej w wysokości 18 027,00 zł (...), ponieważ została ona odroczone z powodu realizowania przedsięwzięcia inwestycyjnego, które zapewni usunięcie powstawania przyczyn ponoszenia tej opłaty.* Prezes wskazał również, że zgodnie z przepisem art. 296 ust. 10 ustawy Prawo wodne: *W przypadku gdy terminowe zrealizowanie przedsięwzięcia będącego podstawą odroczenia terminu płatności usunęło przyczyny ponoszenia opłaty, o której mowa w art. 280 pkt 2, właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska, w drodze decyzji, orzeka o zmniejszeniu odroczonej opłaty o sumę środków własnych wydatkowanych na realizację przedsięwzięcia. Jeżeli odroczenie dotyczy przedsięwzięcia służącego realizacji zadań własnych gminy, do środków własnych wlicza się także środki pochodzące z budżetu gminy. Natomiast zgodnie z ust. 12 ww. przepisu, w przypadku gdy terminowe zrealizowanie przedsięwzięcia będącego podstawą odroczenia płatności opłaty podwyższonej, o której mowa w art. 280 pkt 2, nie usunęło przyczyn ponoszenia tej opłaty, właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska, w drodze decyzji, orzeka o obowiązku uiszczenia odroczonej opłaty podwyższonej wraz z opłatą prolongacyjną, o której mowa w przepisach działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, według stawki ustalonej dla dochodów budżetu państwa. (...) nie została wydana żadna z ww. decyzji (zgodnie z decyzją odraczającą – do 30 czerwca 2025 roku Spółka jest zobowiązana do złożenia sprawozdania z ostatniego etapu inwestycji).*

(akta kontroli str. 676, 769, 771, 773, 1496, 1498)

Ponadto w związku z brakiem w okresie od 7 sierpnia 2022 r. do 1 marca 2023 r.⁸⁵ ważnego pozwolenia na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do ziemi, Spółka poniosła opłaty podwyższone za usługi wodne w łącznej wysokości 15 790,00 zł.

(akta kontroli str. 545-547, 557-559, 563-565, 637-639, 647-674)

5. W latach 2022-2024 Przedsiębiorstwo przekazywało Wodom Polskim kwartalne oświadczenia, o których mowa w art. 552 ust. 2h ustawy Prawo wodne. Oświadczenia zostały sporządzone zgodnie ze wzorami zamieszczonymi w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Wód Polskich i złożone w wymaganych terminach, tj. do 30 dni od dnia, w którym upływał dzień przypadający na koniec każdego kwartału (tj. zgodnie z wymogami określonymi w art. 552 ust. 2b pkt 1 ww. ustawy). Za III kw. 2022 r. i I kw. 2023 r. sporządzono po dwa oświadczenia. Prezes wyjaśnił, że: *celem rozdzielania ilości ścieków wprowadzonych bez pozwolenia i z pozwoleniem wodnoprawnym.* Ilość wprowadzonych ścieków wykazana w oświadczeniach wynikała z prowadzonego przez Spółkę rejestru, poza oświadczeniem za IV kw. 2024 r., gdzie wskazano liczbę 78 m³, zamiast 41 606 m³ oraz dwóch oświadczeń za III kw. 2022 r., w których suma ilości ścieków wynosiła 33 113 m³, zamiast 32 519 (różnica 594

⁸³ Decyzja ZWIOŚ z 30 maja 2023 r., znak: WP.7061.3.19.2023.DWC.

⁸⁴ Decyzja nr 6/2024 ZWIOŚ z 12 stycznia 2024 r., znak: WP.7062.2.12.2023.DG.

⁸⁵ Decyzja stała się prawomocna 2 marca 2023 r.

m³). Ładunki zanieczyszczeń ścieków wprowadzonych do wód lub do ziemi, w czterech oświadczeniach zostały wskazane w liczbach niewynikających ze sprawozdań z badań dokonanych w danym kwartale, a mianowicie:

- w oświadczeniu z 6 lipca 2022 r. za II kw. 2022 r., wskazano zawartość ChZT 79 mg/l O₂, BZT₅ 20 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 23,7 mg/l, mimo iż według czterech sprawozdań z przeprowadzonych badań za okres od 12 kwietnia 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. średnie wyniki wynosiły odpowiednio 75 mg/l O₂, 21,75 mg/l O₂ i 26,75 mg/l;
- w oświadczeniach za III kw. 2022 r. (brak dat sporządzenia), wskazano zawartość w pierwszym oświadczeniu: ChZT 97,5 mg/l O₂, BZT₅ 31,65 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 18 mg/l, w drugim oświadczeniu: ChZT 69 mg/l O₂, BZT₅ 12,65 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 21 mg/l, a według sprawozdań z przeprowadzonych badań za okres od 31 lipca 2022 r. do 21 września 2022 r. średnie wyniki za te okresy wynosiły odpowiednio: ChZT 97,5 i 69 mg/l O₂; BZT₅ 31,65 i 20,00 mg/l O₂ i 18 i 34 mg/l;
- w oświadczeniu z 13 kwietnia 2023 r. za I kw. 2023 r., wskazano zawartość: ChZT 57 mg/l O₂, BZT₅ 13,67 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 19,33 mg/l, mimo iż według sprawozdań z przeprowadzonych badań za okres od 12 lutego 2023 r. do 2 kwietnia 2023 r. średnie wyniki wynosiły odpowiednio 39,67 mg/l O₂; 9,63 mg/l O₂ i 12,47 mg/l; poprawne oświadczenie sporządzone 21 stycznia 2025 r. wysłano pocztą elektroniczną;
- w oświadczeniu z 21 stycznia 2025 r., za IV kw. 2024 r., wskazano zawartość ChZT 8 mg/l O₂, BZT₅ 2,25 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 3,3 mg/l, mimo iż według sprawozdań z przeprowadzonych badań za okres 29 października 2024 r. do 22 grudnia 2024 r. średnie wyniki wynosiły odpowiednio 56,33 mg/l O₂; 11,17 mg/l O₂ i 27 mg/l O₂.

(akta kontroli str. 186, 300-363, 747)

Prezes Spółki wyjaśnił: *Według sprawozdań z przeprowadzonych badań za okres II kwartału 2022 r. średnie wyniki wynosiły odpowiednio: ChZT 79 mg/l O₂, BZT₅ 20 mg/l O₂ i zawiesiny ogółem 23,7 mg/l, (do wycień średniej wartości wskaźników parametrów przyjęto sprawozdania z trzech badań ścieków pobranych w dniach: 27- 28.04.2022 r., 30.31.05.2022 r., 23-24.06.2022 r.), w oświadczeniu dotyczącym III kwartału 2022 r. przyjęto średnią dla okresu zrzutu z pozwoleniem (na podstawie z 2 badań pobranych w dniach: 25-26.07.2022 r. i 25-26.08.2022 r.) oraz przyjęto średnią dla okresu zrzutu bez pozwolenia na podstawie 2 badań pobranych w dniach: 25-26.08.2022 r. i 15-16.09.2022 r.), w oświadczeniu dotyczącym I kwartału 2023 r. wystąpił błąd przy wprowadzaniu danych do oświadczenia - nie zmieniono wartości parametrów ścieków oczyszczonych (zostały nie zmienione skopiowane z poprzedniego oświadczenia za IV kwartał 2022 r.); ilości zrzutu ścieków podzielono na okres bez pozwolenia i z pozwoleniem, za IV kwartał nastąpił błąd przy wprowadzaniu danych. Poprawne oświadczenie zostało dostane⁸⁶ później pocztą elektroniczną.*

(akta kontroli str. 629-633, 635)

W latach 2022-2024 ładunki zanieczyszczeń (w kg/rok) odprowadzonych do odbiornika wraz z oczyszczonymi ściekami wynosiły:

- BZT₅: 3 227 w 2022 r., 1 995 w 2023 r. (spadek o 38%) i 2 329 w 2024 r. (wzrost o 17%);
- ChZT: 10 591 w 2022 r., 6 991 w 2023 r. (spadek 34%) i 10 195 w 2024 r. (wzrost o 46%)

⁸⁶ Sporządzone 21 stycznia 2025 r.

- zawiesiny ogółem: 3 528 w 2022 r., 3 023 w 2023 r. (spadek o 9%) i 3 551 w 2024 r. (wzrost o 11%)

W 2023 r. nastąpił spadek badanych ładunków zanieczyszczeń od 9 do 38%, natomiast w 2024 r. wszystkie badane parametry zanieczyszczeń wzrosły od 11% do 46% w stosunku do 2023 r., co może wskazywać na nieskuteczność w tym czasie prowadzonych działań dotyczących ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń do rowu, a następnie do wód rzeki Krąpiel. Prezes wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo nie potrafi odpowiedzieć, jakie były przyczyny sumarycznego wzrostu ładunków zanieczyszczeń odprowadzonych do odbiornika z oczyszczonymi ściekami w 2024 roku w stosunku do 2023 roku. Oprócz próbki pobranej w sierpniu 2024 r. oraz w listopadzie 2024 r. wszystkie pozostałe wyniki badań ścieków oczyszczonych w 2024 r. spełniały wymogi posiadanego pozwolenia wodnoprawnego. W sprawie działań, ograniczających emisję zanieczyszczeń do wód, Prezes wyjaśnił: W latach 2022-2025 Spółka nie podejmowała żadnych specjalnych działań w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wód oprócz czynności oczyszczania ścieków w zakresie spełnienia wymogów. Z powodu braku takiego obowiązku wynikającego z przepisów oraz braku zaplanowanych na takie działania środków finansowych.*

(akta kontroli str. 14-15, 396-406, 638, 640)

Podkreślić należy, że zgodnie z zasadą zapobiegania i przezorności, określoną w art. 6 POŚ, kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu, a kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.

Spółka prowadziła wymagane okresowe pomiary wielkości emisji do rzeki Krąpiel i przechowywała uzyskane wyniki pomiarów, zgodnie z art. 147 ust. 1 i 6 POŚ. Na podstawie art. 304 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo wodne, Spółka przekazywała wyniki prowadzonych pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, w zakresie określonym w pozwoleniu, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie formy i układu przekazywanych wyników pomiarów ilości pobranych wód podziemnych i wód powierzchniowych oraz ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi z 20 stycznia 2020 r.⁸⁷, w terminie do 1 marca każdego roku za rok poprzedni, do Zarządu Zlewni w Stargardzie PGW WP⁸⁸. Spółka przekazywała ZWIOŚ wyniki pomiarów wielkości emisji zgodnie z art. 304 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy Prawo wodne, w terminie 30 dni od dnia zakończenia pomiaru, zgodnie z wynikającymi ze sprawozdań. Wyjątek stanowiło nieprzekazanie wyników za grudzień 2022 r. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 581, 583, 586-602, 603-615, 616-628, 676, 678, 711-740)

Wyniki badań ścieków przekazywane do Wód Polskich były zgodne ze sprawozdaniami z badań laboratoryjnych oraz z rejestrem ilości ścieków oczyszczonych prowadzonym przez Spółkę, poza wykazaniem w sprawozdaniu za 2022 r. przekazanym do PGW WP w wynikach z 17-18 stycznia 2022 r. ChZT (odpływ) 24 mg/l O₂ zamiast 59 mg/l O₂ oraz temperatury 7,6 °C zamiast 21,2 °C.

⁸⁷ Dz. U z 2020 r. poz. 144; dalej: rozporządzenie w sprawie formy i układu przekazywanych wyników.

⁸⁸ 5 stycznia 2023 r. za 2022 r., 20 lutego 2024 r. za 2023 r. i 14 lutego 2025 r. za 2024 r.

Prezes wyjaśnił, że: w wynikach badań ścieków oczyszczonych przekazanych Wodom Polskim za 2022 r. w sprawozdaniu z pomiarów w dniach 17-18 stycznia 2022 r. omyłkowo wpisano wynik ChZT 24 zamiast 59 (pomyłono z BZT₅).

(akta kontroli str. 1053-1054)

Kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK wykazała, że Spółka terminowo wprowadziła roczny raport za 2023 r. do Krajowej Bazy o Emisjach Gazów Ciężkich i Innych Substancji⁸⁹, natomiast raport za 2024 r. został wprowadzony pięć dni po terminie. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1741-1742, 2053)

6. Działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Chociwel do punktu zlewnego, Spółka prowadziła na podstawie decyzji Burmistrza⁹⁰, którą udzielono zezwolenia na prowadzenie ww. działalności i ustalono m. in. sposób jej prowadzenia oraz niezbędne zabiegi z zakresu ochrony środowiska. Na podstawie art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw⁹¹ Spółka 11 stycznia 2023 r. przekazała do Urzędu Miejskiego w Chociwlu zgłoszenie zamiaru prowadzenia działalności w zakresie opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych odebranych z tych instalacji. Ponadto Spółka posiadała zezwolenie Wójta Gminy Marianowo⁹² na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Marianowo.

(akta kontroli str. 102-108)

Zgodnie z postanowieniami pkt 5 zezwolenia wydanego przez Burmistrza Chociwla oraz art. 9o ust. 1 i 2 ucpg, w latach 2022-2024 Spółka terminowo złożyła Burmistrzowi kwartalne sprawozdania dotyczące prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych. Według sprawozdań nie występowały różnice między ilością nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy, a ilością tych nieczystości przekazanych do stacji zlewnych. Nie składano korekt ww. sprawozdań. Sprawozdania kwartalne obejmujące 2022 r. zawierały wszystkie elementy wymagane art. 9o ust. 3 ucpg, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., z wyjątkiem wskazania informacji o ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych komunalnych, zamiast w podziale na ścieki: bytowe⁹³ i przemysłowe, a sprawozdania sporządzone za lata 2023-2024 nie zawierały części informacji wymaganych art. 9o ust. 3 pkt 3 lit. b, 4 lit. b, 4a, 6 i 8 ucpg, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na podstawie analizy sprawozdań za IV kwartał 2022 r., 2023 r. i 2024 r. stwierdzono, że w jednym przypadku (sprawozdanie za IV kwartał 2023 r.) wykazano ilość nieczystości niezgodną ze stanem faktycznym. tj. 2 435,80m³ odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych komunalnych, zamiast

⁸⁹ Dalej: Krajowa baza.

⁹⁰ Decyzja Burmistrza Chociwla nr OŚR.6233.2.2016.JKO z 22 grudnia 2016 r., termin ważności zezwolenia do 22 grudnia 2026 r.

⁹¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 1549.

⁹² Decyzja Wójta Gminy Marianowo nr ŚR.6233.1.2019.JKO z 5 marca 2019 r., termin ważności zezwolenia do 5 marca 2029 r.

⁹³ Ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

2 043,02m³ (mniej od faktycznego o 607,22 m³), wynikające z prowadzonego rejestru za IV kwartał 2023 r. W sprawie niezgodnej ze stanem faktycznym ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych, Prezes Spółki wyjaśnił, że *nastąpiło to w wyniku prawdopodobnie złego zsumowania nieczystości.*

(akta kontroli str. 459-517, 933, 935)

Zgodnie z punktem 5. ww. zezwolenia, usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości prowadzono pojazdem asenizacyjnym – ciągnikiem rolniczym z asenizacyjną przyczepą ciężarową rolniczą, a w przypadku awarii samochodu asenizacyjnego usługi te wykonywała wynajęta firma. Środek transportu został oznakowany w sposób umożliwiający identyfikację firmy wykonującej zlecenie wraz z telefonem. Odebrane nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych z terenu gminy Chociwel były dostarczane do stacji zlewnej. Odbiór nieczystości ciekłych w stacji zlewnej wpisywano w prowadzony rejestr, gdzie wskazywano: punkt obioru nieczystości, imię i nazwisko kierowcy, numer rejestracyjny pojazdu, rodzaj nieczystości, ilość m³, podpis dostawcy. Odbioru nieczystości nie potwierdzano zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2023 r. oraz rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2002 r., co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 102-108, 976-979, 1003-1016, 1298-1299)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprowadzenie przez Spółkę w latach 2022-2025 kontroli ilości odprowadzanych ścieków bytowych i przemysłowych oraz jakości ścieków bytowych, a także nieprowadzenie regularnych kontroli jakości ścieków przemysłowych.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 uozzwioś, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do prowadzenia regularnej kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych oraz kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. Wyjaśniając powody braku realizacji kontroli jakości ścieków bytowych, Prezes podał: *Przedsiębiorstwo nie prowadziło kontroli jakości ścieków bytowych w latach 2022-2025 wobec poszczególnych odbiorców spółki z powodu braku zaplanowanych na ten cel środków w obowiązującej taryfie.* Według wyjaśnień Prezesa odnośnie przyczyn nieprowadzenia kontroli ilości ścieków bytowych i przemysłowych: *Przedsiębiorstwo nie posiada technicznych (ani finansowych) możliwości kontroli ilości ścieków bytowych i przemysłowych wprowadzanych przez poszczególnych odbiorców spółki.*

Badania jakości ścieków przemysłowych przeprowadzono jedynie w styczniu i lutym 2023 r.⁹⁴, a zatem nie miały one charakteru regularnego.

Tłumacząc przyczyny nieprzeprowadzenia badań jakości ścieków przemysłowych wprowadzonych do sieci kanalizacyjnej w innych terminach okresu objętego kontrolą, Prezes wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo posiada podpisaną jedynie jedną umowę na wprowadzanie ścieków przemysłowych do sieci kanalizacyjnej; otrzymane wyniki sprawozdań z kontroli ścieków przemysłowych (...) pokazały, że nie było konieczności dodatkowej kontroli tych ścieków.* Ponadto Prezes wskazał, że nie posiada wiedzy dlaczego w lutym badanie zostało powtórzone. Wyjaśnił że: *Przedsiębiorstwo posiada tylko jedną umowę na zrzut ścieków*

⁹⁴ Sprawozdanie z badań nr 6/23 - pobranie i przyjęcie próbek 2 stycznia 2023 r., zakończenie badania 11 stycznia 2023 r.; sprawozdanie nr 260/23 - pobranie i przyjęcie próbek 26 stycznia 2023 r., zakończenie badania 8 lutego 2023 r.

przemysłowych. Przedsiębiorstwo nie prowadziło żadnych dodatkowych czynności kontrolnych dotyczących kontroli jakości ścieków przemysłowych.

(akta kontroli str. 5-15, 456-457, 1040-1043, 1378-1381, 1431-1443)

2. Prowadzenie przez Spółkę w latach 2022-2025 kontroli jakości ścieków przemysłowych niezgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych. Zgodnie z § 11 ww. rozporządzenia, *przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne prowadząc kontrolę ścieków przemysłowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych, ustala miejsce, sposób i częstotliwość poboru kontrolnych próbek. Pobór kontrolnych próbek odbywa się po zawiadomieniu dostawcy ścieków przemysłowych o zamiarze przeprowadzenia kontroli i w obecności upoważnionego przedstawiciela dostawcy ścieków przemysłowych.*

W trakcie kontroli nie przedstawiono dokumentów potwierdzających realizację ww. obowiązków przez Spółkę. Przekazano jedynie sprawozdanie z badań nr 6/23 (pobranie i przyjęcie próbki 2 stycznia 2023 r., zakończenie badania 11 stycznia 2023 r.) i nr 260/23 (pobranie i przyjęcie próbki 26 stycznia 2023 r., zakończenie badania 8 lutego 2023 r.) parametrów: fosfor ogólny, azot amonowy, chlorki, siarczany, ołów oraz indeks oleju mineralnego.

Prezes w zakresie sposobu prowadzenia kontroli jakości ścieków przemysłowych (wraz z etapem przygotowania do kontroli), wskazał, że nie dokumentowano realizacji czynności kontrolnych.

(akta kontroli str. 5-15, 456-457, 1040-1043, 1378-1381, 1431-1444)

3. Prowadzenie działalności bez pozwolenia wodnoprawnego na usługę wodną, obejmującą odprowadzanie oczyszczonych ścieków do ziemi z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, wymaganego przepisami art. 389 pkt 1 ustawy Prawo wodne w okresach:

a) od 7 sierpnia 2022 r. do 1 marca 2023 r., tj. 207 dni.

Pozwolenie wodnoprawne ZS.6341.32.2012.LG2, ze zm. na usługę wodną obejmującą wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych pochodzących z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków do ziemi, było ważne w okresie od 6 sierpnia 2012 r. do 6 sierpnia 2022 r. Kolejne pozwolenie uzyskane przez Spółkę SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF obowiązywało od 2 marca 2023 r.⁹⁵.

(akta kontroli str. 109-125)

Przyczyną było złożenie przez Spółkę wniosku o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego na usługę wodną, obejmującą wprowadzanie oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków 22 sierpnia 2022 r., tj. po wygaśnięciu poprzedniego pozwolenia, konieczność jego uzupełnienia oraz rozpatrywanie wniosku i prowadzenie postępowania przez organ wydający pozwolenie przez ponad pięć miesięcy. W związku z brakiem w okresie od 7 sierpnia 2022 r. do 1 marca 2023 r. ważnego pozwolenia na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do ziemi, Spółka ponosiła opłaty podwyższone za usługi wodne w łącznej wysokości 15 790,00 zł, na podstawie informacji PGW WP za III i IV kwartał 2022 r. oraz I kwartał 2023 r., w kwotach odpowiednio: 6 125,00 zł, 6 750,00 zł i 2 825,00 zł.

(akta kontroli str. 170, 172, 174-181, 545-547, 557-559, 563-565)

b) od 1 lutego 2025 r. do 26 marca 2025 r.⁹⁶, tj. 54 dni.

⁹⁵ Od dnia kiedy decyzja stała się ostateczna.

⁹⁶ Odprowadzanie ścieków oczyszczonych do rowu z wykorzystaniem instalacji SBR w okresie od 1 lutego do 26 marca 2025 r. bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego stwierdziła także kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK.

Zakończenie prac związanych z rozruchami technologicznymi wszystkich maszyn i urządzeń oraz aparatury kontrolno-pomiarowej zainstalowanych na obiekcie zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Chociwlu w związku ze zrealizowaniem przez Gminę Chociwel zadania pn.: *Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Chociwlu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu zlokalizowanego w Chociwlu, działka 396, 397 obręb 2 miasta Chociwel* nastąpiło 23 stycznia 2025 r.⁹⁷, a od 1 lutego 2025 r. ścieki były odprowadzane z nowej instalacji⁹⁸. Wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na usługi wodne – wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na działce nr ewid. 396 i 397 obręb 0002 Miasto Chociwel, gm. Chociwel, rurociągiem grawitacyjnym do rowu melioracji szczegółowych działek nr ew. 393 i 395, obręb 0002 Miasto Chociwel, gm. Chociwel, powiat stargardzki, Spółka złożyła 17 stycznia 2025 r., tj. siedem dni przed rozruchem technologicznym nowej oczyszczalni. Postępowanie administracyjne w tej sprawie Wody Polskie wszczęły 31 stycznia 2025 r.⁹⁹ Spółka uzyskała pozwolenie wodnoprawne decyzją ST.ZUZ.7.4.2025.IW Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie PGW WP z 5 marca 2025 r.¹⁰⁰.

(akta kontroli str. 637, 639, 748-762, 1413-1420, 1421-1430, 1727-1743, 1874-1875)

Prezes Spółki wyjaśnił, że (...) *Przedsiębiorstwo zleciło wykonanie operatu wodnoprawnego na początku grudnia 2024 r. W momencie zlecenia wykonania tej usługi nie było żadnej pewności, czy inwestorowi uda się zakończyć całą inwestycję i uzyskać pozwolenie na użytkowanie w terminie do końca stycznia 2025 r.*

(akta kontroli str. 637, 639, 771, 774)

4. Składanie Burmistrzowi niekompletnych kwartalnych sprawozdań dotyczących prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych:

a) sprawozdania dotyczące 2022 r. nie zawierały wymaganych art. 9o ust. 3 pkt 3 ucpg, informacji o ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych w podziale na: bytowe¹⁰¹ i przemysłowe, a zawierały wskazanie „ścieki komunalne”¹⁰²;

b) sprawozdania dotyczące lat 2023-2024 nie zawierały wymaganych informacji o ilości odebranych z obszaru gminy i przekazanych do stacji zlewnej nieczystości ciekłych przemysłowych (we wszystkich przypadkach), informacji o ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych – z obszaru aglomeracji i spoza obszaru aglomeracji (we wszystkich przypadkach), wykazu adresów nieruchomości, od których zostały odebrane nieczystości ciekłe (we wszystkich przypadkach), informacji o liczbie właścicieli nieruchomości, od których zostały

⁹⁷ Protokół odbioru końcowego spisany 23 stycznia 2025 r.

⁹⁸ Pomiar ścieków za pomocą nowego przepływomierza nastąpił od 1 lutego 2025 r.

⁹⁹ Zawiadomienie Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 31 stycznia 2025 r., znak: ST.ZUZ.4210.7.1.2025.IW

¹⁰⁰ Decyzja stała się ostateczna 27 marca 2025; zgodnie z punktem 4. pozwolenia termin ważności pozwolenia wodnoprawnego na usługę wodną ustalono na okres 10 lat, licząc od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

¹⁰¹ Ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków;

¹⁰² Tj. ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi będącymi skutkiem opadów atmosferycznych.

odebrane nieczystości ciekłe (w czterech przypadkach¹⁰³), podpisu prowadzącego działalność lub osoby upoważnionej (w dwóch przypadkach¹⁰⁴), co było niezgodne z art. 9o ust. 3 pkt 3 lit. b, 4 lit. b, 4a, 6 i 8 ucpg.

(akta kontroli str. 459-517, 1055)

Prezes Spółki wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo w składanych Burmistrzowi sprawozdaniach dotyczących prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni za lata 2023-2024 nie zawierało informacji o odebranych i przekazanych do stacji zlewnej nieczystości ciekłych przemysłowych, ponieważ nie odbierało takich nieczystości ciekłych. Brak w sprawozdaniach informacji o ilości odebranych z obszaru gminy nieczystości w podziale na nieczystości z obszaru aglomeracji i spoza obszaru, wykazu adresów nieruchomości, z których odebrano nieczystości w 2023 r., informacji o liczbie właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane nieczystości czy też podpisu osoby upoważnionej, wynikał prawdopodobnie z niedostatecznej uwagi podczas jego sporządzania. We wszystkich sprawozdaniach (...) za 2022 r. w miejscu przeznaczonym na wpis rodzaju odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych, powinien znaleźć się zapis odnośnie tego, że odebrano ścieki bytowe - nastąpiła tutaj pomyłka pisarska, ponieważ przedsiębiorstwo nie odbierało innych ścieków niż bytowe.*

(akta kontroli str. 170, 172-173)

5. Pobieranie do badań średniodobowych próbek ścieków oczyszczonych w nieregularnych odstępach czasu:

- w 2022 r. od 21 do 55 dni (średnio co 30,5 dnia – nie pobrano próbki w marcu);
- w 2023 r. od 17 do 40 dni (średnio co 28,6 dnia – nie pobrano próbki w styczniu);
- w 2024 r. od 25 do 35 dni (średnio co 30,4 dnia).

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzanie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego¹⁰⁵, pobierania próbek ścieków bytowych oraz ścieków komunalnych, wprowadzanych do wód lub do ziemi, do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających dokonuje się w regularnych odstępach czasu w okresie roku.

(akta kontroli str. 224-298, 746)

Prezes Spółki wyjaśnił: *Przedsiębiorstwo w większości przypadków starało się pobierać próbki ścieków oczyszczonych w regularnych odstępach czasu w okresie roku. Z przyczyn losowych nie pobrano próbki w marcu 2022 r., natomiast w styczniu 2023 r. z powodu późnego podpisania umowy na wykonywanie usług laboratoryjnych (umowa podpisana dopiero 1 lutego 2023 r.). Przedsiębiorstwo zleca wykonywanie usług laboratoryjnych firmie zewnętrznej i też z tego powodu trudno jest o wykonywanie badań w jednakowym terminie co miesiąc.*

(akta kontroli str. 675, 678)

6. Niezapewnienie w pełni przez Spółkę w latach 2022-2024 przestrzegania wymaganej pozwoleniami wodnoprawnymi¹⁰⁶ jakości odprowadzanych ścieków po ich oczyszczeniu.

¹⁰³ Sprawozdanie I i II kwartał 2024 r. oraz III i IV kwartał 2023 r.

¹⁰⁴ Sprawozdanie za I i IV kwartał 2024 r.

¹⁰⁵ Dz. U. poz. 1220.

¹⁰⁶ Nr ZS.6341.32.3.2012.LG2 ze zm. i nr SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF.

W okresie od stycznia 2022 r. do marca 2025 r. w 5,98 % badań poszczególnych parametrów pobranych prób oczyszczonych ścieków, nastąpiło przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń w próbkach ścieków oczyszczonych, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych (ChZT 125 mg/l O₂, BZT₅ 25 mg/l O₂, zawiesina ogółem 35 mg/l). W 2022 r. w jednym przypadku przekroczono wskaźnik ChZT (wynik¹⁰⁷ 126 mg/l O₂), w jednym przypadku BZT₅ (wynik¹⁰⁸ 58 mg/l O₂) i zawiesiny ogółem w jednym przypadku (wynik¹⁰⁹ 36 mg/l). W 2023 r. BZT₅ w jednym przypadku (wynik¹¹⁰ 29 mg/l O₂), zawiesiny ogółem w jednym przypadku (wynik¹¹¹ 36 mg/l). W 2024 r. BZT₅ w jednym przypadku (wynik¹¹² 28 mg/l O₂) i zawiesiny ogółem w jednym przypadku (wynik¹¹³ 47 mg/l). W kontrolowanym okresie jeden raz przekroczono normę o więcej niż 100%: BZT₅ norma 25 mg/l O₂, wynik 58 mg/l O₂¹¹⁴ (przekroczenie normy o 132%). Powyższe było także niezgodne z art. 5 ust. 1 uozzwioś, który stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zapewnić m.in. należyłą jakość odprowadzanych ścieków.

(akta kontroli str. 109-125, 182, 184, 224-298, 747)

Przekroczenie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń w ww. próbkach ścieków oczyszczonych pobranych w dobach 27/28 lipca 2023 r., 18/19 grudnia 2023 r., 21/22 sierpnia 2024 r. oraz 21/22/listopada 2024 r. w odniesieniu do punktu 3 pozwolenia wodnoprawnego nr SZ.ZUZ.4210.144.3.2022.JF potwierdziły także wyniki kontroli WIOŚ przeprowadzonej na zlecenie NIK.

(akta kontroli str. 1727-1743, 1899-2000)

Prezes wyjaśnił: *Parametry ścieków oczyszczonych we wskazanych okresach były przekroczone ze względów technologicznych. Wcześniejszy proces oczyszczania nie posiadał systemu automatyki urządzeń i czujników. Praca urządzeń na oczyszczalni ścieków sterowana była ręcznie, więc bardzo dużo także zależało od sprawności pracy operatora. Powodowało to chociażby, że (...) wydawało się, że osad czynny pracował i oczyszczał prawidłowo (ścieki były klarowne) a w rzeczywistości mógł mieć za mało dostarczonego tlenu (co wychodziło w później pobranej próbce).*

(akta kontroli str. 675-676, 678)

Wyniki pomiarów po rozruchu i uruchomieniu nowej oczyszczalni, przeprowadzone 23 stycznia 2025 r. i 25 lutego 2025 r. oraz 25 marca 2025 r. (SBR 1 i SBR2) wykazały wartości nieprzekraczające parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym i wynosiły odpowiednio: ChZT 36 i 34 mg/l O₂ oraz 34 i 36 mg/l O₂ BZT₅ 1,6 i 3,3 mg/l O₂ oraz 2,9 i 3,9 mg/l O₂ zawiesina ogółem 2,8 i 2,0 mg/l oraz 3,4 i 3,8 mg/l.

(akta kontroli str. 297-298, 1496, 1501-1502, 1721-1725)

7. W latach 2022-2024, zapłaty sześciu¹¹⁵ z 12 rat opłaty zmiennej za usługi wodne na rzecz PGW W P, dokonano z opóźnieniem od jednego do 12 dni oraz

¹⁰⁷ Data przyjęcia próbki do badania 26 lipca 2022 r.

¹⁰⁸ Data przyjęcia próbki do badania 26 lipca 2022 r.

¹⁰⁹ Data przyjęcia próbki do badania 7 kwietnia 2022 r.

¹¹⁰ Data przyjęcia próbki do badania 19 grudnia 2023 r.

¹¹¹ Data przyjęcia próbki do badania 28 lipca 2023 r.

¹¹² Data przyjęcia próbki do badania 22 sierpnia 2024 r.

¹¹³ Data przyjęcia próbki do badania 22 listopada 2024 r.

¹¹⁴ Przekroczenie normy o 132%

¹¹⁵ Za II, III i IV kw. 2023 r. (siedem, 12 i siedem dni) oraz za II, III i IV kw. 2024 r. (jeden dzień);

zapłaty czterech¹¹⁶ z 12 rat opłaty stałej za usługi wodne, dokonano z opóźnieniem od jednego do 10 dni w odniesieniu do terminów wynikających z informacji ustalających wysokość opłat, przekazywanych Spółce przez Wody Polskie. Z tytułu opóźnienia w zapłacie rat uiszczono odsetki w wysokości 11,00 zł.

(akta kontroli str. 518-580, 676, 678, 680-681, 741, 743)

Prezes Spółki wyjaśnił: *Wymienione nieterminowe zapłaty rat opłaty stałej i zmiennej wynikały z braku środków w okresie terminu ich spłaty.*

(akta kontroli str. 676, 678)

8. Spółka nie przekazała ZWIOŚ wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód i do ziemi za grudzień 2022 r., mimo obowiązku przekazania ich w terminie 30 dni od zakończenia pomiaru. Stanowiło to naruszenie przepisów art. 304 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 581, 583, 586-598, 601-602)

Prezes Spółki wyjaśnił: *W 2022 r. Przedsiębiorstwo prawdopodobnie przez nieuwagę nie przekazało tych wyników organowi ochrony środowiska. (...) Przedsiębiorstwo nie posiada zwrotki potwierdzenia przekazania wyników na podstawie sprawozdania zakończonego 26 grudnia 2022 r.*

(akta kontroli str. 581, 583, 771-773, 933, 935)

9. Odbioru nieczystości ciekłych z terenu gminy Chociwel, dowożonych do niezautomatyzowanej stacji zlewnej, nie potwierdzano zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2002 r. i rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2023 r., wpisując jedynie ilość przywiezionych ścieków w prowadzony rejestr, co naruszało § 8 ust. 1 ww. rozporządzeń.

(akta kontroli str. 1003-1016)

Prezes wyjaśnił, że *Przedsiębiorstwo nie prowadziło potwierdzeń odbioru nieczystości ciekłych zgodnie ze wzorem (...) z powodów organizacyjnych. Stacja zlewna zlokalizowana była na terenie przepompowni z dala od biura Spółki, co fizycznie utrudniało wypełnianie potwierdzeń na miejscu zrzutu.*

(akta kontroli str. 937-938)

10. W zeszycie eksploatacji prowadzonym przez Spółkę nie wpisywano terminów i wyników analiz ścieków wprowadzanych do ziemi (rowu), zagospodarowywania osadu, rozmiaru rzeczowego wykonywanego obowiązku utrzymania rowu, wymaganych do odnotowania w ww. zeszycie na podstawie pkt 7.7 pozwolenia wodnoprawnego SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF.

(akta kontroli str. 120-121, 847-932)

Prezes Spółki wyjaśnił, że *w zeszycie eksploatacji oczyszczalni nie wpisywano informacji dotyczących utrzymania rowu natomiast sporządzano dla tych czynności osobne protokoły. Pozostałe obowiązki co do zapisywania czynności z punktu 7.7 decyzji wodnoprawnej nr SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF były nowymi zapisami w pozwoleniu, stąd też przez nieuwagę pominięto ich zapisywanie w zeszycie.*

(akta kontroli str. 1300, 1302)

Sporządzenie odrębnej dokumentacji z utrzymania rowu nie mogło stanowić podstawy do odstąpienia od realizacji obowiązku dokonywania wpisów w zeszycie eksploatacji.

¹¹⁶ Za I kw. 2022 r. (10 dni), I kw. 2023 r. (osiem dni), II kw. 2023 r. (jeden dzień) i II kw. 2024 r. (pięć dni).

11. Nie zapewniono utrzymania rowu – odbiornika ścieków odprowadzanych z oczyszczalni w należyłym stanie technicznym.

Kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK wykazała w dniu oględzin, tj. 11 marca 2025 r., brak widocznej skarpy po lewej stronie rowu, co wskazywało na jej uszkodzenie. Wskutek tego odprowadzany rowem ściek wychodził poza obręb koryta rowu i mieszał się z wodami rozlewisk otaczających rów. Powyższe stanowiło naruszenie punktu 7.5 pozwolenia nr SZ.ZUZ.3.4210.144.3.2022.JF (obecnie pkt 2.5 pozwolenia nr ST.SUZ.4210.7.4.2025.IW), który nakładał na Spółkę obowiązek naprawy uszkodzonych skarp rowu.

(akta kontroli str. 1727-1743, 1799-1805, 1842-1871)

12. Wprowadzenie przez Spółkę rocznego raportu za 2024 r. do Krajowej bazy z opóźnieniem wynoszącym pięć dni.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji¹¹⁷, podmiot korzystający ze środowiska, którego działalność powoduje emisje, sporządza i wprowadza do Krajowej bazy, w terminie do końca lutego każdego roku, raport zawierający informacje wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 1-10, dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego. Kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK wykazała, że Spółka wprowadziła do Krajowej bazy raport za 2024 r. 5 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1741-1742, 2053)

1.2. Utrzymanie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, urządzeń i obiektów budowlanych związanych z tymi sieciami oraz oczyszczaniem ścieków, zapobieganie szkodom w środowisku rzeki Iny i jej dopływów oraz ich ograniczanie

7. Według protokołów z okresowych kontroli budowlanych Spółka zapewniła utrzymanie sieci kanalizacji, urządzeń i obiektów budowlanych związanych z tymi sieciami w należyłym stanie¹¹⁸, poza przepompownią ścieków P1 wraz z siecią kanalizacji sanitarnej, która w protokołach kontroli okresowych w latach 2022-2024 została zakwalifikowana do dalszej eksploatacji w ograniczonym zakresie oraz zalecono niezwłoczne przeprowadzenie gruntownego remontu obiektu. Zły stan techniczny przepompowni P1 stwierdziła także kontrola WIOŚ przeprowadzona w okresie od 18 lipca do 29 września 2023 r., która ustaliła, że teren przepompowni nie jest zabezpieczony przed dostępem osób nieuprawnionych, ujawniono brak ogrodzenia od strony prywatnej nieruchomości. Betonowa konstrukcja wykazywała znamiona intensywnego zużycia. Stwierdzono liczne, miejscowe ubytki betonu komory osadnika. Wykorzystywany jako punkt zlewny ścieków dowożonych osadnik Imhoffa nie zapewniał hermetycznego zrzutu nieczystości ciekłych. Ujawniono zły stan techniczno-eksploatacyjny punktu zlewnego. Stwierdzono intensywne wyeksploatowanie osadnika Imhoffa, ubytki betonu, brak szczelnej pokrywy wierzchniej zbiornika. Ponadto w budynku administracyjno-gospodarczym oczyszczalni ścieków okresowe kontrole przewodów kominowych, dymowych, wentylacyjnych przeprowadzone w latach 2022-2024 wskazywały na konieczność wymiany drzwiczek wyczystnych u podstawy komina dymowego.

(akta kontroli str. 74-81, 1083-1086, 1288-1291)

¹¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 673, ze zm.; dalej: ustawa o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

¹¹⁸ Brak uwag w protokołach kontroli okresowych.

W latach 2022-2024 Spółka zapewniła przeprowadzenie okresowych kontroli rocznych i pięcioletniej kontroli budowlanej (w 2024 r.), o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane dla: przepompowni ścieków P1, P3 i P4 wraz z sieciami kanalizacji sanitarnej¹¹⁹, przepompowni ścieków przy ul. Dąbrowskiego wraz z siecią kanalizacji sanitarnej¹²⁰, ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600, oczyszczalni ścieków w Chociwlu – budynek agregatu¹²¹, oczyszczalni ścieków w Chociwlu - przepompownia ścieków P2 wraz z siecią kanalizacji sanitarnej¹²², oczyszczalni ścieków w Chociwlu – budynek administracyjno-gospodarczy¹²³. Według zapisów w trzech protokołach¹²⁴ z 2024 r., była to pierwsza kontrola pięcioletnia. Kontroli pięcioletnich nie przeprowadzono przed 2024 r. dla siedmiu ww. obiektów¹²⁵, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1071, 1100, 1130 1138, 1149, 1157, 1170, 1178, 1190, 1214, 1247).

Wykonawca okresowych kontroli budowlanych 20 lutego 2025 r. wystawił Spółce fakturę Vat¹²⁶ „za przeprowadzenie kontroli okresowej rocznej oraz pięcioletniej obiektów zgodnie z zapisem ustawy Prawo budowlane (za osiem obiektów)”, a Spółka dokonała zapłaty. Przedsiębiorstwo nie zleciło w formie pisemnej przeprowadzenia okresowych kontroli rocznych obiektów budowlanych (w 2022 r., 2023 r. i 2024 r.) i kontroli pięcioletniej budowlanej (w 2024 r.)

Prezes Spółki zeznał, że przeprowadzenie kontroli obiektów zlecił telefonicznie, nie pamiętał kiedy to było. Zlecenie obejmowało kontrolę, zakończoną protokołem. Ponadto nie podpisywano umów na przeprowadzanie kontroli, ponieważ *tak się dogadaliśmy, była taka praktyka, że się porozumieliśmy*.

(akta kontroli str. 767, 769, 771, 774, 975)

Zdaniem NIK nie zawarcie pisemnej umowy na przeprowadzenie kontroli obiektów budowlanych, skutkowało brakiem zabezpieczenia interesów Spółki na wypadek nieterminowego, nieprawidłowego lub nierzetelnego przeprowadzenia i udokumentowania wyników kontroli budowlanych oraz nie gwarantowało ceny wykonania usługi.

W latach 2022-2024 wszystkie ww. obiekty objęte zostały kontrolami rocznymi, przeprowadzonymi przez osoby posiadające wymagane uprawnienia. W pięciu przypadkach¹²⁷ do stanu obiektów nie wniesiono uwag. W jednym przypadku zalecono niezwłoczne przeprowadzenie gruntownego remontu¹²⁸ (zalecenie powtarzane było w latach 2019-2023). Kontrole pięcioletnie zostały przeprowadzone w 2024 r. W siedmiu przypadkach do kontrolowanych obiektów nie wniesiono uwag, a w jednym zalecono przeprowadzenie gruntownej modernizacji¹²⁹. W żadnym z protokołów kontroli nie wskazano, by stan obiektu zagrażał środowisku. Ponadto protokoły z okresowych kontroli przewodów kominowych, dymowych i wentylacyjnych przeprowadzonych

¹¹⁹ Dalej: Przepompownia odpowiednio: P1, P3 i P4.

¹²⁰ Dalej: Przepompownia ul. Dąbrowskiego.

¹²¹ Dalej: Budynek agregatu.

¹²² Dalej: Przepompownia P2.

¹²³ Dalej: Budynek administracyjno-gospodarczy.

¹²⁴ Przepompownia ul. Dąbrowskiego, Przepompownia P3, Przepompownia P4.

¹²⁵ Poza Przepompownią ul. Dąbrowskiego, której pozwolenie na użytkowanie uzyskano 1 września 2020 r. (według wpisu w księżce obiektu budowlanego).

¹²⁶ Faktura nr F 0107/2025 z 20 lutego 2025 r. na kwotę 7 872,00 zł.

¹²⁷ Przepompownia ul. Dąbrowskiego, Ciąg technologiczny BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600, Przepompownia P3, Przepompownia P4, Budynek administracyjno-gospodarczy.

¹²⁸ Przepompownia P1.

¹²⁹ Przepompownia P1.

w budynku administracyjno-gospodarczym oczyszczalni ścieków w Chociwlu w marcu 2022 r., 2023 r. i 2024 r. zawierały w uwagach niezrealizowane zalecenie wymiany drzwiczek kominowych wyczystnych u podstawy komina dymowego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 763, 975, 1250-1292, 1297)

Dla ww. ośmiu obiektów prowadzono książki obiektu budowlanego, które nie zawierały części elementów wymaganych § 5 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego oraz określonych we wzorze książki obiektu budowlanego, stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia, w tym danych dotyczących właściciela obiektu budowlanego, roku oddania obiektu budowlanego do użytkowania, planu sytuacyjnego obiektu budowlanego, daty założenia książki obiektu budowlanego, funkcji obiektu budowlanego, charakterystycznych parametrów technicznych obiektu budowlanego, danych dotyczących osoby fizycznej upoważnionej do prowadzenia książki obiektu budowlanego. Zagadnienia te opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 764, 1067-1294)

Pozwolenia na użytkowanie nowej, zmodernizowanej oczyszczalni udzielono 20 stycznia 2025 r. a 1 lutego 2025 r. Gmina przekazała Spółce nową oczyszczalnię w dzierżawę. Nie założono książki obiektu budowlanego dla nowych obiektów budowlanych oczyszczalni ścieków, tj. przepompowni głównej PG ścieków surowych ze zbiornikiem retencyjnym w obrębie PG i budynku technicznego zlokalizowanego na wielokomorowym reaktorze biologicznym, mimo iż zgodnie z art. 60 c punkt 1 ustawy Prawo budowlane książkę obiektu budowlanego zakłada właściciel lub zarządca obiektu budowlanego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1413-1420, 1445-1448)

Kontrola problemowa¹³⁰ przeprowadzona przez WIOŚ wykazała zły stan techniczno-eksploatacyjny punktu zlewnego, co opisano w punkcie 5 wystąpienia pokontrolnego oraz brak miejscowo ogrodzenia (na granicy terenu przepompowni od strony sąsiadującej z nim nieruchomości oraz przy granicy z rzeką Krąpiel), co umożliwiałoby swobodny dostęp osobom postronnym do terenu obiektów stanowiących urządzenia oczyszczalni ścieków. Było to niezgodne z § 9 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 1 października 1993 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w oczyszczalniach ścieków¹³¹.

(akta kontroli str. 74-82)

Kontrola WIOŚ przeprowadzona na zlecenie NIK, na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK wykazała m.in. ponownie miejscowe braki ogrodzenia oczyszczalni na granicy terenu oczyszczalni w rejonie rowu – odbiornika ścieków oczyszczonych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Oględziny zmodernizowanych obiektów oczyszczalni ścieków, przeprowadzone przez NIK 27 marca 2025 r., wykazały ich bardzo dobry stan.

(akta kontroli str. 1482-1483, 1727-1743, 1842-1871)

¹³⁰ Protokół kontroli nr WIOS-SZ 237/2023 z 29 września 2023 r.

¹³¹ Dz. U. Nr 96, poz. 438, dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w oczyszczalniach ścieków.

8. W latach 2022-2025 w związku z działalnością Spółki wystąpił jeden przypadek bezpośredniego zagrożenia szkodą lub szkody w środowisku wód powierzchniowych rzeki Krąpiel.

W dniu 30 czerwca 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie¹³² otrzymał od PGW WP Nadzór Wodny w Stargardzie zgłoszenie szkody w środowisku w wodach powierzchniowych płynących rzeki Krąpiel, powstałej na skutek zrzutu dużej ilości mocno zanieczyszczonych wód opadowych z terenu miasta Chociwel –ujawniono śnięte ryby w wodach rzeki Krąpiel, na wysokości przepompowni ścieków nr 1 i 2 w Chociwlu w dniu 25 czerwca 2023 r.

W protokole z kontroli przeprowadzonej¹³³ w Spółce przez WIOŚ wskazano: *Przepompownia nr 2 nie nadążała przepompowywać wszystkich napływających ścieków i wtedy ścieki wraz z wodami opadowymi przelewają się studzienką kanalizacyjną zlokalizowaną przed przepompownią, a sytuacja przedostawania się surowych ścieków z kanalizacji do gruntu przy przepompowni nr 2 w Chociwlu w okresie intensywnych opadów deszczu ma charakter powtarzalny.*

Po przeanalizowaniu dokumentacji w sprawie zgłoszenia dotyczącego szkody w środowisku w wodach rzeki Krąpiel, RDOŚ wezwał Spółkę do złożenia w terminie 60 dni od otrzymania wezwania¹³⁴, pisemnego wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań zapobiegawczych w związku z bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku w chronionych gatunkach na odcinku rzeki Krąpiel od m. Chociwel do jazu przy MEW w Chlebówku.

(akta kontroli str. 980-984)

We wskazanym terminie¹³⁵ Spółka przekazała do RDOŚ wyjaśnienia o prowadzonych już działaniach, efektem których miało być zniesienie wszelkich niedociągnięć w funkcjonowaniu infrastruktury WiK. Zgodnie z ww. pismem: *Wykonane zostało dodatkowe czyszczenie odcinka sieci kanalizacyjnej na ul. Armii Krajowej oraz zbiornika przepompowni P2 z zanieczyszczeń, oba ww. elementy działają w sposób ciągły i niezawodny. (...) Trwają prace modernizacyjne dotyczące całości posiadanej przez Przedsiębiorstwo infrastruktury związanej z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków. Obejmują one m. in. budowę nowego zbiornika przepompowni P1, dodatkowo także wykonany został 14-15 listopada 2023 r. remont ogrodzenia przepompowni P2. Od kilkunastu miesięcy realizowana jest inwestycja obejmująca modernizację oczyszczalni ścieków w miejscowości Chociwel. Na okres luty - kwiecień 2024 r. zaplanowana została modernizacja przepompowni ścieków P2, gdzie zamontowane będą nowe urządzenia, łącznie z nowymi pompami ściekowymi o większej wydajności. Działania modernizacyjne obejmują także dostosowanie punktu zlewnego do wymogów określonych w § 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 października 2002 r. w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych, a także budowę nowego zbiornika przepompowni P1. Ponadto w piśmie zawarto prośbę o wskazanie, czy nadal jest oczekiwane złożenie wniosku do uzgodnienia.*

(akta kontroli str. 985-988)

W odpowiedzi na powyższe oraz z uwagi na nieścisłości i braki w zakresie informacji wymaganych dla wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań zapobiegawczych RDOŚ ponownie wezwał¹³⁶ Spółkę do złożenia

¹³² Dalej: RDOŚ

¹³³ 18 lipca 2023 r.

¹³⁴ Tj. od 14 listopada 2023 r.

¹³⁵ Pismo z 9 stycznia 2024 r. nr K/PP/2024/2

¹³⁶ Pismo WONS.512.9.2023.MR z 6 lutego 2024 r.

ww. wniosku. Pismem¹³⁷ z 4 kwietnia 2024 r. Spółka złożyła wniosek o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań zapobiegawczych, w którym jako zakres i sposób przeprowadzenia tych działań wskazała realizowaną przez Gminę Chociwel modernizację infrastruktury oczyszczalni ścieków w Chociwlu wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu. RDOŚ uzgodnił warunki przeprowadzania działań zapobiegawczych. Jednocześnie Spółka została zobowiązana do przedłożenia, w terminie 90 dni od daty zakończenia prac modernizacyjnych, sprawozdania o wykonaniu działań zapobiegawczych oraz do niezwłocznego powiadamiania RDOŚ o zdarzeniach zmieniających normalny reżim pracy oczyszczalni, a mogących negatywnie oddziaływać na środowisko.

(akta kontroli str. 126-130, 989-995)

9. W sprawie podejmowania przez jednostkę innych, ponadstandardowych działań w celu poprawy gospodarki ściekowej, poprawy stanu wód powierzchniowych oraz ograniczenia zanieczyszczenia rzeki Krąpiel, Prezes wyjaśnił, że Spółka nie podejmowała takich działań.

(akta kontroli str. 767, 770)

10. W sprawie występowania zidentyfikowanych ograniczeń prawnych, organizacyjnych lub finansowych utrudniających Spółce skuteczność zapewnienia ochrony rzeki Krąpiel przed zanieczyszczeniami Prezes wyjaśnił, że *największe ograniczenia, które utrudniają Spółce realizację zadań dotyczących odprowadzania i oczyszczania ścieków to głównie ograniczenia finansowe. Pomimo zmieniających się ciągle warunków prowadzonej działalności (wzrostu kosztów) bardzo trudno jest zmienić obowiązującą taryfę. Uważam, że taryfa powinna być zatwierdzana co roku. Z powodów finansowych przedsiębiorstwo ma ograniczone możliwości rozwoju i coraz mniej środków na utrzymanie coraz starszej infrastruktury kanalizacyjnej.*

(akta kontroli str. 767, 770)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzone dla ośmiu obiektów¹³⁸ książki obiektów budowlanych nie zawierały części informacji wymaganych § 5 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego oraz określonych we wzorze książki obiektu budowlanego, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, tj.: danych dotyczących właściciela obiektu budowlanego (w czterech przypadkach¹³⁹), roku oddania obiektu budowlanego do użytkowania - protokołu odbioru obiektu (we wszystkich ośmiu książkach), planu sytuacyjnego obiektu budowlanego (w dwóch przypadkach¹⁴⁰), daty założenia książki obiektu budowlanego (w sześciu przypadkach¹⁴¹), funkcji obiektu budowlanego (w trzech przypadkach¹⁴²), charakterystycznych parametrów technicznych obiektu

¹³⁷ K/PW/2024/2

¹³⁸ Przepompowni P3, Przepompowni P4, Przepompowni P1, Ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600, Budynku agregatu, Przepompowni P2, Przepompowni ul. Dąbrowskiego, Budynku administracyjno-gospodarczego;

¹³⁹ Książki obiektów: Przepompowni ul. Dąbrowskiego, Przepompowni P3, Przepompowni P4, Przepompowni P2.

¹⁴⁰ Książki obiektów: Przepompowni P4, Ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600.

¹⁴¹ Książki obiektów: Przepompowni P3, Przepompowni P4, Ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600, Przepompowni P2, Przepompowni ul. Dąbrowskiego, Budynku administracyjno-gospodarczego.

¹⁴² Książki obiektów: Przepompowni P4, Przepompowni ul. Dąbrowskiego, Przepompowni P3.

budowlanego (w jednym przypadku¹⁴³), danych dotyczących osoby fizycznej upoważnionej do prowadzenia książki obiektu budowlanego - imię i nazwisko, adres zamieszkania, e-mail (w czterech przypadkach¹⁴⁴), a w czterech przypadkach¹⁴⁵ wskazano tylko imię i nazwisko.

(akta kontroli str. 764)

Prezes Spółki wyjaśnił, że książki obiektów budowlanych nie zawierały części elementów: (...) z powodu przeoczenia wprowadzającego dane do książki. Przedsiębiorstwo uzupełni dane dotyczące właściciela obiektu w KOB. Przedsiębiorstwo nie posiada protokołu odbioru obiektów. Dane dotyczące planu sytuacyjnego obiektu, daty założenia książki, funkcji obiektu i podpisy zostaną uzupełnione. Przedsiębiorstwo nie posiada danych odnośnie pozwolenia na użytkowanie. Ponadto Prezes wyjaśnił: W książkach obiektów budowlanych nie wskazano osoby do prowadzenia tej książki prawdopodobnie z przeoczenia. Przedsiębiorstwo wskaże w książce obiektu budowlanego osobę do prowadzenia tej książki.

(akta kontroli str. 936, 938, 766, 769, 937, 938)

2. Poza okresową kontrolą pięcioletnią przeprowadzoną we wrześniu 2024 r., wcześniej Spółka nie zapewniła przeprowadzenia okresowych kontroli, co najmniej raz na pięć lat obiektów oczyszczalni ścieków oraz pozostałych obiektów budowlanych, w tym odcinków sieci kanalizacji sanitarnej, wymaganych przepisami art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane, dla siedmiu obiektów, tj. Przepompowni P1, Przepompowni P3, Przepompowni P4, Ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600, Budynku agregatu, Przepompowni P2, Budynku administracyjno-gospodarczego;

(akta kontroli str. 1071, 1100, 1130 1138, 1149, 1157, 1170, 1178, 1190, 1214, 1247).

Prezes Spółki wyjaśnił, że: wszystkie książki obiektów budowlanych dotyczące obiektów kanalizacyjnych zostały założone w 2019 r. (oprócz książki dotyczącej przepompowni ścieków i sieci kanalizacyjnej na ul. Dąbrowskiego i obr. Starzyce) dlatego też pierwszy przegląd pięcioletni został przeprowadzony w 2024 r. Przyczyna nieprowadzenia przeglądów pięcioletnich w latach wcześniejszych nie jest mi znana.

(akta kontroli str. 771, 773)

3. Nie realizowano zaleceń wskazanych w protokołach z okresowych kontroli:

- a) przewodów kominowych, dymowych i wentylacyjnych przeprowadzonych w marcu 2022 r., 2023 r. i 2024 r. w budynku administracyjno-gospodarczym oczyszczalni ścieków w Chociwlu (zalecenie wymienić drzwiczki kominowe wyczystne u podstawy komina dymowego);
- b) stanu technicznego obiektu przepompowni ścieków P1 wraz z siecią kanalizacji sanitarnej w Chociwlu (kontroli rocznych i pięcioletniej, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2), przeprowadzonych w 2022 r., 2023 r. i 2024 r. (zalecano niezwłoczne przeprowadzenie gruntownego remontu, remont zakończono w 2025 r.),

Według art. 61 ust. 1 ustawy Prawo budowlane właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie

¹⁴³ Książka obiektu: Przepompowni P3.

¹⁴⁴ Książki obiektów: Ciągu technologicznego BIOBLOK WS-400, BIOBLOK WS T-400, BIOBLOK PS-600; Przepompowni P4, Przepompowni ul. Dąbrowskiego, Przepompowni P3.

¹⁴⁵ Książki obiektów: Budynku administracyjno-gospodarczego, Przepompowni P2, Przepompowni P1, Budynku agregatu.

z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2 tej ustawy. W myśl przepisów art. 5 ust. 2 tej ustawy, obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7. Zgodnie z art. 70 ust. 1 ww. ustawy, właściciel lub zarządca obiektu budowlanego, są obowiązani w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1-4a, usunąć stwierdzone uszkodzenia oraz uzupełnić braki, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska.

(akta kontroli str. 1284-1292, 1076, 1081-1091)

Prezes Spółki wyjaśnił, że *Przedsiębiorstwo (...) zaplanowało wymianę wyczystnych drzwiczek kominowych na 2025 r. po zakończeniu sezonu grzewczego, przepompownia P1 została zaplanowana do całkowitej wymiany w ramach inwestycji modernizacji oczyszczalni ścieków (przekazanie terenu budowy wykonawcy realizującemu inwestycję nastąpiło dnia 14.03.2022 r.).*

(akta kontroli str. 1300, 1302)

4. Nie założono książki obiektu budowlanego dla nowych obiektów budowlanych oczyszczalni ścieków: przepompowni głównej PG ścieków surowych ze zbiornikiem retencyjnym w obrębie PG i budynku technicznego zlokalizowanego na wielokomorowym reaktorze biologicznym, pomimo iż pozwolenia na użytkowanie nowej oczyszczalni udzielono 20 stycznia 2025 r., a 1 lutego 2025 r. Gmina przekazała Spółce nową oczyszczalnię w dzierżawę. Powyższe naruszało art. 60c pkt 1 ustawy Prawo budowlane, zgodnie z którym *książkę obiektu budowlanego zakłada właściciel lub zarządca obiektu budowlanego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.*

(akta kontroli str. 1413-1420, 1445-1448)

Prezes wyjaśnił: *dla nowych obiektów budowlanych oczyszczalni ścieków m. Chociwel: przepompowni głównej PG ścieków surowych ze zbiornikiem retencyjnym w obrębie PG i budynku technicznego zlokalizowanego na wielokomorowym reaktorze biologicznym, niestety nie założono jeszcze książki obiektu budowlanego. Przedsiębiorstwo założy dla wymienionych wyżej obiektów taką książkę niezwłocznie po przekazaniu od właściciela nowo wybudowanych obiektów niezbędnej do jej założenia dokumentacji powykonawczej.*

(akta kontroli str. 1391, 1393)

5. Stwierdzono odcinkowy brak ogrodzenia oczyszczalni ścieków w Chociwlu.

Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola WIOŚ wykazała, że na granicy terenu oczyszczalni w rejonie rowu, do którego odprowadzane były oczyszczone ścieki miejscami brakowało ogrodzenia. Stanowiło to naruszenie przepisów § 9 rozporządzenia. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w oczyszczalniach ścieków, zgodnie z którym teren oczyszczalni powinien być ogrodzony i niedostępny dla osób postronnych. Prezes wyjaśnił WIOŚ, że teren za oczyszczalnią od tej strony jest podmokły i bagnisty.

(akta kontroli str. 1727-1743, 1842-1871)

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz uwzględniając działania podjęte w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Prowadzenie regularnych kontroli ilości oraz jakości ścieków bytowych i przemysłowych.
2. Przestrzeganie przy prowadzeniu kontroli jakości ścieków przemysłowych zasad określonych w rozporządzeniu w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych.
3. Wdrożenie działań organizacyjnych zapewniających składanie wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na usługi wodne związane z odprowadzaniem oczyszczonych ścieków komunalnych w terminach gwarantujących ciągłość świadczenia usług w oparciu o ważne pozwolenia.
4. Uwzględnianie w kwartalnych sprawozdaniach Spółki, dotyczących prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych wszystkich wymaganych informacji.
5. Przeprowadzanie w ciągu roku badań ścieków oczyszczonych wprowadzanych do ziemi, do celów oznaczenia wartości substancji zanieczyszczających w regularnych odstępach czasu.
6. Monitorowanie procesu technologicznego oczyszczania ścieków w celu zapewnienia należytej jakości odprowadzanych ścieków oczyszczonych.
7. Terminowe regulowanie zobowiązań Spółki z tytułu opłat stałej i zmiennej za usługi wodne.
8. Potwierdzanie odbioru nieczystości ciekłych zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia w sprawie stacji zlewnych z 2023 r.
9. Uzupelnienie księzek obiektów budowlanych o dane wymagane przepisami § 5 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego oraz określonych we wzorze książki obiektu budowlanego, stanowiącym załącznik do rozporządzenia.
10. Zrealizowanie zaleceń pokontrolnych z kontroli budowlanych, tj. wymiany drzwiczek kominowych wyczystnych u podstawy komina dymowego.
11. Założenie książki obiektu budowlanego dla nowych obiektów budowlanych oczyszczalni ścieków m. Chociwel, tj.: przepompowni głównej PG ścieków surowych ze zbiornikiem retencyjnym w obrębie PG i budynku technicznego zlokalizowanego na wielokomorowym reaktorze biologicznym.
12. Wykonanie kompletnego ogrodzenia terenu oczyszczalni ścieków w Chociwlu.
13. Niezwłoczne wykonywanie naprawy skarp rowu melioracyjnego - odbiornika oczyszczonych ścieków – w przypadku ich uszkodzenia.
14. Terminowe wprowadzanie rocznych raportów, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji do Krajowej bazy.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania.

Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 30 maja 2025 r.

Kontrolerzy

Marzanna Wierzbicka

Doradca techniczny

/podpisano elektronicznie/

Anna Jończyk

Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Katarzyna Danielak

Starszy inspektor k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

z up. Bogusław Wójcik

p.o. Wicedyrektor Delegatury

/podpisano elektronicznie/